

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semetstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas: po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 3/1.
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 49.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.848 — Praha št. 78.180.
Wien, Nr. 105.841.

Ljubljana, 10. februarja.

Od stopnje do stopnje, vedno nižje in globlje navzdol! Tako smo vzklili, ko smo čitali o klerikalnem izdajstvu v anketnem odboru. Kdor je bil kdaj tako naiven, da je le en moment dvomil o neozdravljivi nemarnosti klerikalizma, je danes dobil temeljito lekcijo. Klerikalec ostane klerikalec, morala mu je samo slepilo, namen mu pa posvečje vsa sredstva.

Kakšen krik je gural SLS o korupciji! Shodi, članki, solze in vzdih, pridige in katekizmi. V Union je zvalila g. Davidoviča in v Ljubljani so streljali s kanoj na korupcijo v Beogradu, dočim niso priredili v Srbiji niti enega shoda. In Rade Pašić! Pašić gor in dol, vsak dan Pašić. Grmelo je in treskalo, terčjalke so se križali ob imenu Rade Pašića.

Tik pred razsodbo anketnega odbora pa je SLS prilezla v vlado. Zašla je v mučno zagato. Tu poročilo radikala Ranka Trifunovića, ki vali vso krivdo na podrejenke uradnike ministrstva saobraćaja, a štiti prizadete ministre in slavne Miho Ilića. Tam ostri predlog SDS, ki pravi, da je treba kaznovati vse, konkretno sleparska dejanja ter navaja, za katera je treba klicati kompromitirane ljudi na odgovornost. Tudi Miho Ilić, predvsem pa te in te črne gospode bivše ministre saobraćaja. Pri vsakem je povedano, zakaj in kaj smatra odbor za nepravilno. Predlog doktorja Svetislava Popovića je bil jasen in je odrezal umik v meglo.

Vsa opozicija je se soglasno sprejela, saj je dr. Svetislav Popović pravnik prvega reda, ki je izdelal anketni sklep, kakor sodnik razsodbo. Njegov predlog, ki mu je ugod cel vrsta neovrženih ugovitov, je bilo nepravilno, je nameraval zaprečiti, da se kolje uradnike za grehe ministrov, obenem pa glede ministrov, ki jih more obtožiti po posebnem postopku le Narodna skupščina na predlog 50 poslancev, dejansko stanje deliktov v naprej položiti skupščini podrobno izdelano na mizo.

Sam posl. dr. Hodžar je tudi še potem, ko je SLS že bila v vladi, izjavljal, da je predlog dr. Popovića najpreciznejši in najboljši in edini, ki more stvar dognati do kraja.

A prišlo je drugače. SLS je kupljena. Kdor pa je kupljen, nima nadalje odporne moči. Radikali so jo pritisnili ob zid ter ji rekli: aut, aut. In SLS je ponižno pokleknila, glasovala je proti predlogu, za katerega so se borili SDS, davidovičevci, zemljoradniki, radičevci in predložila je formulo, za katero je z velikim navdušenjem glasovala vsa radikalna stranka.

Vsebinska predloga SLS je, da «pričakuje» anketni odbor, da Narodna skupščina stavi predlog za postopek proti vsem krivcem. Vlada se poziva, naj predloži boljšo organizacijo službe v železniškem ministrstvu in zakonske mere proti korupciji. Nič več in nič manj. Strašno kaj ne?

To je vse, kar je anketni odbor po predlogu SLS videl in dognal. Nobenih ugovitov, samo debel akt in dnevnice. Anketni odbor ne konstatira, kaj je našel nepravilnega. G. R. Trifunović, ki je v svojem poročilu ugotovil par bridkih celot proti nekdanjemu ministru saobraćaja g. Nikolu Uzunoviću, je z veseljem vrgel svojo poročilo pod mizo.

Pred skupščino pride sedaj po volji klerikalcev in radikalov platonična fraza. Čemu pa je delal anketni odbor, ako nič ne konstatira in nič ne pove? Skupščina ga je postavila, da ugotovi nepravilnosti in stavi predloge. G. Hodžar kriči in z njim vsa SLS: Vse je treba kaznovati, ako bo skupščina to želela. Vse to je beseda, ki pove veliko, obenem pa nič. Bravo, bravo, vse je treba kaznovati, tako kličejo tudi korupcionisti, ki so bili v Popovičevem predlogu s prstom označeni, sedaj pa sramežljivo mežkajo pod tabelico «vsi».

Predlog SLS je pokopal afero Adamovo. Vse, ki so krivi, naj se preganja, ako zahteva skupščina, to je ves rezulatat. Česa so krivi in s tem inkulacije, kdo je to bil, o tem g. Hodžar molči.

Danes pri Rade Pašićevih lahko trka jo na čast dr. Korošca. Rešil je nje za in še mnoge druge.

SLS je bila dobra dekla v Avstriji. Da je uporaben hlapec radikalov, to je pokazala v anketnem odboru. To pot je SLS pomagalka in rešiteljica korupcije. Tu pač ne preostaja drugega, kakor krepko izpljuniti in zaklicati: Fej hlanvci in prevaranti ljudstva!

Novi intendant zagrebskega Narodnega gledališča

Beograd, 10. februarja. n. Kakor se čuje bo za naslednika dr. Benešića, ki je postal ravnatelj vseučiliške knjižnice, imenovan za upravnika zagrebskega gledališča svojčasni intendant Vladimir Treščec-Branjski.

Gripa razsaja v Subotici

Subotica, 10. februarja. n. Zadnje tri dni je zbolelo za gripo 280 oseb. Zato so za prve vse srednje šole, jutri pa pridejo na vrsto tudi ljudske šole. Dosele je za gripo umrlo pet ljudi.

Pričetek živahnih parlamentarnih dogodkov

Vlada se čuti slabo. — Novi amandmani SDS k proračunu. — Ustanovitev skupnega kluba radičevcev in črnogorskih federalistov. — Radikalna posvetovanja.

Beograd, 10. februarja, p. Današnja seja Narodne skupščine je bila izredno živahna. Na njej se je najbolje videlo, kako napeto je razmerje med vlado in opozicijo in na kako slabih nogah stoji vladna večina, ker je morala vlada sprejeti ves predlog samostojnih demokratov, glede spremembe volilnih imenikov. Za ta predlog je morala sprejeti nujnost, ker se je bala, da bi sicer prišlo do glasovanja, za katero pa se ni mogla zanesti na svojo malenkostno večino.

Politični krogi živahno razpravljajo o postopanju klerikalcev v anketnem odboru, in pravijo, da ugotavljajo, da je SLS onemogočila uspešno borbo proti korupciji. Klerikalci sami čutijo, koliko so izgubili s svojim zadržanjem v anketnem odboru. V tej stvari je podal njihov poslanec dr. Hodžar izjavo, ki pa razen fraz ne pove ničesar. Stranke se pridno pripravljajo na budžetno debato. Danes je predsednik SDS Pribević izročil predsedniku finančnega odbora še 24 novih amandmanov. Med drugimi zahteva, naj se znižajo vsi krediti za zaupne svrhe, zlasti pa dispozicijska fonda predsednika vlade in zunanjega ministra. Nadalje zahteva ukinitve kreditov za nepotrebne izdatke, in prvi vrsti pa za avtomobile in šoferje onih ministrov, čijih resorti se ukinjajo po zakonu o centralni upravi. To so ministrstva za vere, za pošto in brzojav, za šume in rudnike, za agrarno reformo, za socialno politiko in za izenačenje za-

konov.

Od 7. do pol 9. zvečer je imel radičevski klub sejo, na kateri je bilo sporočeno, da se je dosegel popoln sporazum s črnogorskimi federalističnimi poslanci dr. Sekulo Drlićem, Savo Vuletićem in Mihajlom Ivanovićem, ki ustanove skupaj s poslanci HSS nov «Narodni seljaški klub». Bila je sprejeta resolucija, ki pravi, da se Narodni seljaški klub v svojem javnem delovanju postavlja na stališče obstoječega ustavnega in zakonskega reda, priznavajoč kot vodilno misel enotnost državne ideje in enakopravnost vseh pokrajin in vseh državljanov neglede na narodno pripadnost.

Novi klub se je takoj konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen dr. Stanko Šibenik, za prvega podpredsednika Sava Vuletić, za drugega podpredsednika Karlo Kovačić in za tretjega podpredsednika Nikola Preka, za tajnika pa dr. Banković in Zagorac. Novi klub šteje 53 poslancev.

Popoldne se je vršila daljša konferenca na stanovanju predsednika Narodne skupščine Marka Trifunovića, ki so se je udeležili tudi ministrski predsednik Uzunović, radikalni prvak Aca Stanović in predsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlović. Udeležniki konference niso hoteli dati novinarjem nikakih informacij. Kolikor se je moglo izvedeti iz radikalnih krogov, je šlo pri konferenci za interne stvari radikalne stranke.

Kleroradikalni odklanjaio nu'nost poročila anketnega odbora

Klerikalci so dosledni v boju proti korupciji. — Narodna skupščina soglasno sprejela nujnost predloga SDS o tolmačenju zakona o volilnih imenikih. — Danes ekspozé finančnega ministra

Beograd, 10. februarja. p. Danes je Narodna skupščina pričela budžetno debato. Takoj ob otvoritvi se je pokazalo, da je manjkalo mnogo radikalnih poslancev. Po raznih sporočilih je bilo sporočeno poročilo anketnega odbora. Ko je bilo prečitano poročilo večine in manjšine je zahteval poslanec dr. Svetislav Popović besedo, da govori o nujnosti predloga manjšine. Predsednik mu je odklonil besedo, naka je dr. Popović govoril o kršitvi poslovnika. Izjavila, da postopa predsednik Narodne skupščine proti poslovniku, ker mu ne dovoli staviti njegovega predloga. Predsednikovo stališče nasprotuje členu 62 poslovnika, kajti vsak predlagatelj sme zahtevati nujnost za svoj predlog. Predlog anketnega odbora je nujen tako z ozirom na stvar samo, kakor radi višine svote in glede oseb, ki so pri tem tangirane. Narodna skupščina je določila anketnemu odboru svoj čas rok 6 mesecev za delo, odbor pa ni dokončal svojega posla v tem roku, naka je zahteval podaljšanje za 2 meseca, ki sta mu bila dovoljena. Tudi tekot teh dveh mesecev anketni odbor ni posloval tako, kakor bi moral vsled česar je napravil na javnost zelo slab utis. O stvari treba sedaj takoj jasno razpravljati pred Narodno skupščino. Ugled Narodne skupščine zahteva, da se v tej stvari postopa kar najodločnejše in da se dogodki iz anketnega odbora objavijo. Anketni odbor je zadnja dva meseca iskal prilomno motivacijo, da je predložil Narodni skupščini, sedaj pa se ta motivacija odklanja. Nihče ne pozna razlogov, ki so narokovali ta neopredeljeni in nejasni sklep večine anketnega odbora. Vladna večina laiko ta predlog odkloni ali pa sprejme, toda javnost ima pravico, da spozna resnico. To lahko spozna samo iz diskusije, ki se naj izpelje v Narodni skupščini. Vladna večina je odklonila predlog dr. Popovića.

Nato je bilo prečitano poročilo verifikacijskega odbora, glasom katerega prihaja na mesto pok. dr. Vandeckarja za narodnega poslanca Ante Petković.

Sedil je nujen predlog samostojnih demokratov o tolmačenju čl. 1. zakona o volilnih imenikih. Posl. J. Demetrović utemeljuje nujnost, ker se baš te dni vrši uradno popravljanje volilnih imenikov. Citira sklep beograjske občine z dne 7. dec. 1926. po katerem so bili vpisani v volilne imenike samo oni državljani, ki so bili sprejeti za beograjske občane in ki so kot taki stanovali najmanj šest mesecev v občini. Le na javne uradnike se ta sklep ni nanašal. Beseda «nastanjen» se je tolmačila tako, da je oseba nastanjena v občini šele po sprejetju za občana! Na podlagi tega sklepa je predlagal v zagrebskem občinskem svetu g. Peršić, naj zagrebska občina donese enak sklep ter briše iz zagrebskih volilnih imenikov vse volilce Srbijeance. V Beogradu se je pa zgodilo tudi še to, da je bilo sprejetih nekaj sto ljudi v občinsko službo. Ti so kot javni nameščenci takoj dobili volilno pravico. Pozneje so bili iz javne službe zopet odpušteni. SDS torej predlaga:

«Vse osebe, ki imajo po zakonu volilno pravico, se morajo vpisati v stalne volilne imenike one občine, v kateri stanujejo, ako so stanovali v tej občini najmanj šest mesecev brez ozira na to, ali so bili predhodno sprejeti za občane te občine ali ne. Izjemo tvorijo državni činovniki in uslužbenici, ki se vpišejo v volilne imenike one občine, v kateri stanujejo brez ozira na trajanje nastanjenosti. Činovniki in uslužbenici državnih podjetij se vpišejo v stalne volilne imenike one občine, v kateri stanujejo šele po preteku šest mesecev, odkar stanujejo v občini».

Finančni minister Bogdan Marković izjavi, da vlada sprejme nujnost Demetrovičevega predloga. Predlog je bil soglasno sprejet in bo o njem razpravljali poseben odbor.

Nato so bile sporočene nekatere interpellacije. Tako interpellacija Aleksandra Miljovića na ministra trgovine o prodaji nepremičnin Državne hipotekarne banke (hotel Pariz v Beogradu radikalom), zatem Dimitrija Vujića na ministra pošte o zlorabah pod ministrom dr. Superline. Vujić zahteva nujnost, ki jo minister Vasa Jovanović sprejme.

Minister saobraćaja odgovarja posl. dr. Zaniću o gradnji železniških prog Krapina-Rogatec in Bakar-Kraljevica. Minister izjavlja, da so še druge važne proge, ki se ne morejo graditi, ker ni kreditov. To vprašanje se bo rešilo potom posojila. Pri teh ministrih besedah nastane hud prepir. Opozicija očita vladi, da ne bo nikoli dobila posojila.

Po končanih formalnostih se preide na dnevni red: pričetek proračunske razprave. Poslanec Oto Gavrilović čita poročilo večine. dr. Slavko Šečerov poročilo Demokratičnega zalednika, Juraj Demetrović samostojnih demokratov, dr. Ljubo Kežman poročilo radičevcev, dr. Zanić poročilo federalistov. S tem je bila seja Narodne skupščine zaključena. Prihodnja jutri dopoldne. Prvi govori finančni minister.

Domača industrija proti klerikalnim predlogom

Beograd, 10. februarja. n. Predlog klerikalnih ministrov, da se za gotove poljedelske potrebščine ukine uvozna carina, je naletel na nezadovoljstvo zlasti pri industriji, ki pravi, da je ta zahteva naperjena proti domači industriji. Predvsem da je v nevarnosti industrija umetnih gnojil, ki se proizvajajo v Šibeniku, Jajcu, Dubokem Ratu in Rušah. Industrijske korporacije protestirajo tudi proti ukinitvi carine na modro in zeleno galico, ki jo proizvajajo prvi vrsti tvornice «Zorka» v Subotici, češ da se pri nas izdeluje tega blaga toliko, da so lahko krije domači konzum in galico eslo izvažamo v Rumunijo in na Bolgarsko. Isto velja tudi za članik, ki ga izvažamo v Anglijo, Egipt, Portugalako, Španijo, Belgijo in Francijo. Kar se tiče ukinitve carine na poljedelske stroje, naglašajo, da je vsakakor treba držati carino za one poljedelske stroje, ki se izdelujejo v državi, kakor n. pr. v tvornicah v Osijeku, Nišu, Mariboru in Vrhu.

Nepotrebne italijanske skrbi

V Rimu se boje našega zblizanja z Rusijo, kar bi moglo škodovati interesom italijanske politike.

Rim, 10. februarja o. «Tribuna» objavlja dopis svojega posebnega poročevalca iz Moskve, v katerem govori o odnosih med Rusijo in Jugoslavijo. Pravi, da je skušala moskovska vlada pred kratkim priti v direktne stike z Jugoslavijo, ker je hotela dobiti potom vzpostavitve diplomatskih odnosov z Beogradom pripravno bazo za svojo politiko na Balkanu in v Srednji Evropi. Čiherin je s tem namenom dal v Berlinu «Stovenskemu Narodnemu» znani intervju, ki je zbudil v Jugoslaviji toliko hrupa in ki je pripomogel k tajni diplomatski akciji, ki jo je hotel Čiherin razviti na Balkanu, izrabljajoč izredno psihološko stanje Jugoslovenov, ki so razburjeni zaradi italijansko-albanske pogodbe.

Dopisnik pravi, da so se na de Moskve izjavljali. Radić, ki je smatral trenotek za ugoden, da popelje Beograd v naročje Rusije, je moral konstatirati, da v Beogra-

du prevladuje treznost in se smatra prijateljstvo z Italijo za neobhodno potrebno osnovo jugoslovenske politike. Dopisnik pravi nadalje, da je Moskva upala takrat na skorajšnji padec Uzunovičevega kabineta ni pa pričakovala, da bo kriza dobila tak razplet, kakor ga je. Ruski tisk in moskovski politični krogi niso mogli prikriti svojega razočaranja, ko so izvedeli za novi Uzunovičev kabinet in o popolni izločitvi Radića, vendar pa izražajo upanje, da bo ta dogodek dal pobudo za odločno akcijo Radićeve opozicije, ki bo imela za posledico padec jugoslovenske vlade in drugačno orijentacijo do Rusije. Članek pravi končno, da mora Italija z največjo pozornostjo slediti jugoslovenskim manevrom in akcijam, ki jo Moskva izvršuje glede Beograda, ker so te stvari v zelo tesni zvezi z interesi italijanske politike.

Portugal'ska revolucija udušena

Vladne čete ukrotile upornike. — Ogromne človeške in materialne žrtve. — Uporniki so se morali vdati.

Pariz, 10. februarja, s. Po zadnjih vesteh iz Lizbone so vladne čete večeraj pozno zvečer po 44 urnem obstreljevanju zavzele mornariški arzenal. Med bombardiranjem arzenala je bilo tudi mesto obstreljevano iz topov in streljnic. Vladno letalo je vrglo tri bombe. Mnogo ljudi je ranjenih in ubitih. Požarna bramba in Rdeči križ iščejo po porušenih hišah trupla. Najlepši in najmodernejši del Lizbone, Brazilski trg in trg Rio de Janeiro, je zelo poškodovan. Danes se je deloma vzpostavil promet.

Pariz, 10. februarja, s. Portugalsko poslanstvo objavlja brzjavko zunanjega ministra, ki se glasi: Revolucija je udušena. Uporniki so se vdali. Uporniki, ki so se utrdili v mornariškem arzenalu, so pobeželi na reki Tajo. Križarka «Cavalho Araujo», ki se je večeraj uprla, so obstreljevale baterije trdnjave Antododuque, naka se je udala. Posadka se je vkrcala na nemški parnik, ki je bil zasidran na reki Tajo.

Lizbona, 10. februarja (lo.) Uporniki, ki so že zasedli arzenal, mornariške urade in glavno pošto, so se sinoči po silnem obstreljevanju s topovi udali.

Anglija za mirno rešitev spora s Kitajsko

Važne izjave zunanjega ministra Chamberlaina v spodnji zbornici. — Obnovitev pogajanj s kantonsko vlado. — Pogajanja so javna! — Anglija ne namerava prekiniti odnosov z Rusijo.

London, 10. februarja (lo.) Zunanji minister sir Austen Chamberlain je poročal danes v spodnji zbornici o političnem položaju na Kitajskem. Predvsem je sporočil, da so se obnovila pogajanja v Hankavu med angleškim zastopnikom O' Malleyem in kantonskim zunanjim ministrom Cenom. Dosežen je bil sporazum v vprašanju angleških koncesij. Na temelju tega sporazuma bo vrnjena angleška koncesija angleškemu občinskemu svetu, ki bo izvoljen po davkoplačevalcih. Anglija je dala zagotovilo, da bodo uživali v angleški koncesiji kitajski državljani vse pravice. Kantonski zunanji minister Cen je izjavil, da bo Kitajska nacionalistična vlada mirnih potom rešila vsa sporna vprašanja z veselilani. Kantonska vlada bo skušala s silo doseči spremembe stanja tujih koncesij.

Kar se tiče odposiljanja angleških čet v Sanghaj je morala angleška vlada storiti svojo dolžnost Angleški poslanik v Pekingu in angleški zastopnik v Sanghaju sta svetovala vladi naj odpošlje ojačenja, ker dosedanje čete ne zadostujejo za varnost angleških državljanov. Vlada bo izkrcala čete v slučaju potrebe. Čete bodo ostale v Sanghaju in bodo stopile v akcijo le v skrajni nevarnosti. Vlada se noče vmešavati v notranje politične spore Kitajske in želi varovati napram kitajski državljanji vojni najstrožje nevržiteto. Ako pride do sporazuma, bodo indijske čete, ki so na poti v Sanghaj, tamkaj izkrcane, ker so neobhodno potrebne za obrambo angleških sorojakov. Druge čete, ki so na poti iz Sredozemskega morja, bodo izkrcane v Hongkongu in ne bodo odšle v Sanghaj. Ne morem, je nadaljeval Chamberlain, govoriti o prihodnosti. Kočen izid pogajanj je še vedno negotov, ker so pogajanja javna in ne zapurna. Delali smo v naglici. Upam, da pride do sporazuma in da bo kitajski narod spoznal, da Angliji niso njegovi sovražniki.

London, 10. februarja (lo.) Zakladni minister Churchill je izjavil večeraj na obtožbe Lloyd Georgea v spodnji zbornici nastopno: Nihče ne ve kaj prinesejo prihodnje ure. Položaj v Sanghaju trenutno ni vznemirljiv. Zgodil pa se lahko vsak trenotek, da vdeležjo v Sanghaj zmagovite čete te all one stranke. Naši tamošnji zastopniki so hladnokrvni in so zahtevali na razpolago dovoljno število čet.

Tekom kitajske debate se je govorilo tu-

Materijalna škoda je zelo velika.

Lizbona, 10. februarja, s. (Ob 10.15 uri.) Obstreljevanje mornariškega arzenala je sinoči ob osmih ponehalo. Takoj nato je ponehal tudi boj. Noč je bila mirna. Davi je na ulicah mesta deloma zopet pričelo normalno življenje. Požarna bramba in mestne ambulance odstranjujejo na cestah ruševine ter množestevila trupla. Ker so bile brzjavne proge pokvarjene, je zveza z inozemstvom zelo otežkočena.

London, 10. februarja (pa.) Angleški rušilec «Windsor» javlja, da vlada v Oportu od večeraj zjutraj mir. Angleška križarka «Comus» javlja brezžično, da so zavzele vladne čete v Lizboni arzenal.

Washington, 10. februarja, d. Mornariško ministrstvo je odredilo, da se križarka «Memphis» in šest rušilcev ameriškega brodoma v Sredozemskem morju stavlja na razpolago ameriškemu poslaniku v Lizboni. Te ladje imajo na log, da takoj odplujejo v razna portugalska pristanišča, ako bi prišla imovina ali življenje ameriških državljanov v opasnost.

Tajne intencije tiranskega pakta

Zeneva, 10. februarja l. Italijansko-albansko pogodbo o prijateljstvu in arbitraži je izročil večeraj italijanski poslanik v Rimu talništvu Društva narodov s prošnjo, naj jo registrira. Hkrati je predložil tudi noto, ki jo je izročila italijanska vlada Albaniji na prošnjo njenega zunanjega ministra za nekatere pojavnosti glede razlage trvestnih izrazov pogodbe.

V tej noti pravi italijanska vlada, da se nanaša izraz «pogodbe», ki sta jih obe stranki podpisali le na pogodbe, sklenjene med obema državama po vstopu Albanije v Društvo narodov. Glede izraza «obojestranski podpora in prisrčno sodelovanje ne more biti po mnenju rimske vlade dvoma. To se mora razlagati le kot sodelovanje, izvršeno iz predlogov ene stranke in druge volje sprejetih od druge države. Razume se tudi, da prihaja ta podpora in sodelovanje v poštev le, ako liha zahteva ena obeh podpisnic. Končno naglašata italijanska vlada, da se njen poslanik v Tirani stavlja na razpolago albanski vladi, ako ga bo potrebovala pri razsodišču, o katerem govori pogodba.

Rim, 10. februarja g. Vojno ministrstvo je odredilo, da se odpelje koncem meseca križarka «San Giorgio» na Kitajsko. Na tej ladji bosta razen navadne posadke tudi oddelek mornariške pihote in oddelek fašistične milice.

Kaj je predlagal poslanec dr. Popović

In proti čemu so glasovali klerikalci.

Beograd, 10. februara. p. Predlog posl. dr. Svetislava Popovića, ki ga je predložil v imenu SDS in ki ga je sprejela tudi ostala opozicija glede poročila anketnega odbora za Narodno skupščino je izdelan za obširno motivacijo v treh delih. Najvažnejši je tretji del, ki ugotavlja: da se že od početka tvorilci in Adamovci ni izplačevali v smislu pogodbe po izgotovitvi vagonov in po njihovem prihodu v državo, marveč po likvidaciji teh računov od strani organov generalne direkcije železnice v Beogradu. L. 1922. se je pojavil dvom v račune tvorilcev, vendar je generalna direkcija železnice predlagala, naj se vrši le delno izplačevanje. Tvorilci niso soglasni, kljub temu pa se je že dalje prevzemalo in popravljalo vozne objekte. Generalna direkcija železnice ni nič ukrenila, da bi se revidirala fakture.

Tvorilci je pošiljala fakture kar naprej. Dasi je češkoslovaška krona porasla, je tvorilci cene stalno zviševali.

Medtem ko je popravilo prvih potniških vagonov stalo 322.608.13 Kč, je stalo popravilo pri četrtim vagonu že 608.699.30 Kč. A tudi sedaj ni bila izvršena revizija faktur.

Ker se fakture niso izplačevale, je tvorilci poredovali pri ministrih in činovnikih generalne direkcije železnice ter zahtevali, da se izplačajo. Končno je stavila ponudbo, da dovoli 80 % popust na fakturah, ako se izplačilo izvrši brez revizije faktur. Generalna direkcija železnice pa je zahtevala, naj pristane na devalvacijo češkoslovaške krona. Tvorilci je to odklonila in ministri svet je naložil ministru saobraćaja in ministru financ, da se sporazumeva s tvorilci na podlagi prvotne pogodbe. Tvorilci je to sprejela pod pogojem, da se ji s svoto 10 milijonov Kč poravnajo izdane, ostanek se obrestni pa da se ji izplača s boni, za katere bi jamčila Narodna banka.

Medtem je bilo vprašanje likvidacije poslov s tvorilci koncem l. 1923. odveto pristojnim in rednim činovnikom direkcije ter osredotočeno v rokah ministra saobraćaja.

Vsi akti glede popravil in Adamovcem so bili predloženi, ne da bi se o njih obvestile načelnika strojnega oddelka. Po prvem sklepu ministrskega sveta z dne 11. decembra 1923 sta bila sestavljena še dva nadaljnja predloga na ministrski svet, ki jih pa ni več našli. Ministrski svet je sklenil 28. decembra 1923, da se izplača tvorilci takoj svota 10 milijonov Kč in da se izdajo za 48 milijonov boni, in sicer po 6 milijonov Kč v enakih rokih od 28. februara 1924 do 28. februara 1926. Zadnji bon naj bi se izplačal po končanih popravilih in po pregledu faktur. S tem sklepom je bilo potrjeno izplačilo v gotovini in v bonih tako, kakor je zahtevala tvorilci. V referatu o tem sklepu ni nikjer rečeno, da je obstojal kak spor glede faktur.

Ugotovljeno je, da nista ne minister saobraćaja ni minister financ nikdar zahtevala od generalne direkcije železnice poročila o tem, ali so računi tvorilcev pravilni in izvršljivi. Nasprotno, ministri sta zahtevala, da se izplačilo izvrši še pred pregledom faktur in brez pregleda popravljenih vagonov. Njihova očitna namera je bila, da ministrski svet od 28. decembra 1923 nadomesti vse ostale dokumente.

Odredilo se je tudi izplačilo dvomljivih faktur in celo takih svet, ki se niso nahajale v fakturah, vse skupaj pa brez overevanja.

Dr. Korošec in posl. Hodžar o včerašnjem glasovanju SLS

Kako sta dr. Korošec in posl. Hodžar že na protikorupcijskem shodu v ljubljanskem Unionu žigosala in obsodila sedanje glasovanje SLS v anketnem odboru. — «Sploh je laž postala sredstvo ki se ga nihče več ne sramuje.»

Lani dne 30. maja je klerikalna stranka priredila v družbi z davidovičevci, muslimani in zemljoradniki v ljubljanskem «Unionu» znani protikorupcijski shod. Z ozirom na glasovanje klerikalnega poslanca dr. Hodžarja v anketnem odboru Narodne skupščine, ki pomenja oprositev oboževanih radikalnih korupcijonistov, je prav, da ponovimo, kaj je dr. Korošec na omenjenem shodu govoril.

Tedaj je dr. Korošec med drugim izjavil tudi to-le:

«Nič ni čudnega, če si danes proti vladi, jutri pa je pripravljen vstopiti vanjo. Če glasuje danes stranka proti korupciji, je lahko jutri že drugega mnenja in pravi, da je to samo nesporazumjenje.»

Dosedaj je bilo tako, da se ni smelo reči nezamerjeno in ne kaznovano: žepni tat, goljuš, protektor tatov, toda doživljamo, da se pri nas isti dan ministri javno med seboj ozmerjajo in napadajo kot največji nepoštenjaki, drugi dan pa se objemajo in poljubljajo. Bili smo pač vajeni, da tako delajo pijanci, toda od ministrov kaj takega nismo bili vajeni.

Na tak način se rušijo temelji vsej naši javni morali. Sploh je laž postala sredstvo, ki se ga nihče več ne sramuje.

Kje so razlike med predlogi v anketnem odboru

Prvi predlog je pripravil sam referent anketnega odbora posl. Ranko Trifunović (radikal), ki graja samo pogodbo, ki jo je sklenil tedanji minister saobraćaja g. Nikola Uzunović s tvorilci Adamov (Adamski), graja vladnega delegata Joreta, ki je zastopal našo državo in Adamovcem, napada delovanje mašinskega oddelka (direktor Pavlovič) in inspektorje Ristića in Miladićeviča. Zahteva, da se tira vse te uradnike pred sodnijo. Gleda ministrov molči.

Drugi je bil predlog dr. Svet. Popovića, ki nadoveže na poročilo odborovega referenta g. Trifunovića in nato od točke do točke ugotavlja, katero delo ali nedelo smatra anketni odbor za nepravilno, protizakonito ali nemarno. Te konstatacije so zmo dr. Popovičevega predloga in rezultat 8 mesečne truda odbora. Konstatacije so jako obsežne, a ne toliko za udeležene činovnike, ampak za javne ministre Uzunovića, Kolića, Velizarja Jankovića in

in brez visuma knjigovodje ali računovodje.

Takratni minister financ je potem izjavil pred anketnim odborom, da se more izplačilo bonov ustaviti, dokler se s revizijo faktur ne ugotovi pravilnost tvorilčnih računov. Minister saobraćaja pa je potkušal potem sodišča izposlovati ustavitve izplačila poslednjega bona za svoto 8 milijon. 119.497 Kč, ki bi se moral izplačati dne 31. oktobra 1926.

Tvorilci v Adamovcem je ipak doslej izplačilo svote, katere bi rednim potem in v takem iznosu nikoli ne bila dobila.

Tvorilci se je nudila možnost, da stavi svoje zahteve potem posrednikov. Na zahtevo tvorilcev je bilo namreč izplačanih 10 milijonov Kč potom več čekov, mesto s čim čekom. Eden teh čekov v svoti 2 milijonov Kč je bil realiziran pri Slavenki banki v Beogradu po Rade Pašiću. Rade Pašić je pred anketnim odborom odklonil pošastilo o tem, na kakšen način in v kakem postopu je prišel do tega čeka. On je izjavil, da ni vršil posredovanja ne pri tedanjih ministrih, ne pri pristojnih uradih. Enako so izjavili tudi tedanji ministri saobraćaja in financ.

Medtem pa se je o priliki pregleda Slavenke banke in potem sodne rasprave ugotovilo, da so mnogi došli do nepravilne visokih svot, kar je izrazilo škandal v javnosti. Pri tem so je imenovali ime Rade Pašića in poleg njega ime bivšega finančnega ministra dr. Milana Stojadinovića.

Radi ugotovitve višine škode, ki jo je utrpela država, je potreben strokovni pregled vseh faktur tvorilcev in Adamovcem.

Treba je ugotoviti višino škode, ki jo je utrpela država, sodnim potem. Istim potem je treba tudi ugotoviti, kakšna škoda je nastala s sestavljanjem pogodbe, s njeno izvršitvijo in končno s njeno likvidacijo. Istočasno je treba sodnim potem ugotoviti, s katerimi dejanji in opustitvami je bil kršen zakon in kolika je odgovornost ministrov in činovnikov. Inicijativa za postopanje proti ministrom, ki so odgovorni po zakonu o ministrski odgovornosti, spada v pristojnost parlamenta in vlade. Inicijativa za postopanje proti činovnikom in zasebnikom pa pripada v pristojnost ministra saobraćaja, odnošne ministra pravde.

Na podlagi teh ugotovljenih činjenic prihaja Popovičev poročilo do sledečega predloga:

- 1.) da bo v svrhu ugotovitve odgovornosti in krivde ministrov za dejanja in opustitve, ki so bile izvršene v tem predmetu, postopala po zakonu, čim jo bo predložen predlog za obtožnico proti ministrom;
- 2.) da pozove ministra saobraćaja in pravde, da v roku 20 dni predloži Narodni skupščini poročilo o korakih, ki sta jih podvzela, da ugotovita odgovornost in krivdo poedinih činovnikov, o katerih obstojajo razlogi, da so kršili zakon in svoje službene dolžnosti v tej zadevi, kakor tudi o tem, ali sta podvzela korake, da se ugotovi krivda zasebnih oseb, o katerih obstoja upravičen sum, da so na nepravilen in nedovoljen način došli do denarnih svot na škodo države.

Z ozirom na važnost tega predmeta se predlaga nujnost v smislu člena 61. skupščinskega poslovnika.

mesecev to študiral Ranko Trifunović je tako umaknil svoje dedukcije. Ostal je le njegov pregled, ki pa je samo izvešček iz aktov.

Tako smo tam, kjer smo bili pred meseci. SLS je dobro čutila, da se jo bo napadalo, ker v njenem predlogu ni imen, ne indikacij, da se osumljence najde. Zato je za pesek v oči svojim gg. fajmoštom dodala frazo, da naj vlada predloži predlog, naredbo o reorganizaciji službe v železniškem ministrstvu in »zakonite ukrope o pobijanju korupcije«. Seveda taki zakoni morejo veljati le za bodoče, in so še neke na luni, za preganjanje korupcije pa je zakonov tudi danes že dovolj, kazenskih in disciplinskih, samo uporablja se jih ne za prave krivce.

Najbolji ponosna je SLS na izraz, da treba preganjati vse. Dr. Popović pa je predlagal, naj se pokliče na odgovornost oni ministri in uradniki, ki so zapleteni v ta in ta v motivaciji že ugotovljeni nepravilni čin. To je čisto konkretno in obenem maksimum, kar more storiti anketni odbor, ki radi premalega števila svojih članov (21, a treba bi jih bilo 50) ne more postaviti formalnega predloga za obtožbo ministrov. Bengrajsko »Vreme« objavila o tej stvari sledeče izjavo poslanca Kostje Timotijevića (DZ).

«Na predlog dr. Hodžarja se je stvar izmenada povrnila haka, kjer je stala pred dvema mesecema. G. Hodžar je predlagal, naj se Narodni skupščini izroči samo gradivo, ki je bilo gotovo že pred dvema mesecema in da se izpusti vse delo, ki se je nanašalo na motivacijo in zaključke anketnega odbora. Ta njegov predlog so takoj sprejeli radikalni, ki imajo z g. Hodžarjem vred 11 glasov. Opozicija je glasovala za predlog g. Popovića, ki obsega kritiko razlogov in motive in ki imenuje krivce in označuje krivdo.»

Razdvojenost se je pojavila tudi v vprašanju poročila o aferi čeka ministrstva inostranih del za 100.000 frankov, ki ga je dvignil g. Radomir Pašić. Tudi v tem vprašanju je opozicija stala na stališču, da je bilo to zagrešeno nepravilno dejanje, do čim je vladna večina brez vsake ugotovitve o pravilnosti in nepravilnosti tega delanja zavzela stališče, da anketni odbor sploh nima pravice, da preiskuje to stvar, ker je bil ček vzel iz dispozicijskega fonda.»

Kaj nam prinesejo klerikalni amandmani?

Predsednik finančnega odbora pravi, da z amandmani ne bo nič. — Nevarnost redukcij gimnazij v Sloveniji. — Ne generalov, pač pa univerzitetnih profesorjev — Vlada namerava reducirati katedre.

Beograd, 9. februara

Poročali smo že, da se je vršil dolg sestanek med predsednikom vlade Nikolom Uzunovićem in predsednikom finančnega odbora dr. Jovanom Radonićem. Sestanek je v prvi vrsti vestem, da namerava vlada predložiti k sedaj predloženemu proračunu še znane amandmane, ki naj predvsem zadostijo obljubam SLS. Ta je že ko drugi dan po neslavljeni kapitulaciji v finančnem odboru razglasila v svojem časopisu, da na že izgotovljenem proračunu iz tehničnih ozirov ni mogla ničesar izpremeniti, da pa bo to storila v plenumu Narodne skupščine potom temeljitih amandmanov. Klerikalne napovedi so se raznesle tudi po Beogradu in so menda povzročile obisk predsednika finančnega odbora pri min. predsedniku. Po sestanku je dr. Radonić izročil novinarjem izjavo, ki odločno demantira klerikalne napovedi. Iz te izjave posnemamo še druge zanimive in tudi za slovenske kulturne ustanove nadvse važne načrte sedanje vlade, ki mečejo zelo čudno luč na ljubezen SLS do slovenskih srednjih šol in do ljubljanske univerze. Dr. Radonić je izjavil:

«Bil sem pri predsedniku vlade Uzunoviću radi vladnih amandmanov k proračunu za l. 1927-28. Mi delimo amandmane v dve kategorije: 1) Pravni amandmani, ki so brez finančnega efekta in ki urejajo izvestne pravne odnose. 2) Gospodarski amandmani, ki povzročajo izvestne finančne efekte. Mi računamo trinajsto na proračunski višek 12 milijonov dinarjev. Smatram, da gospodarski amandmani niso mogoči, ker bi lahko spravili proračun iz ravnotežja. Finančni odbor daje, to se razume, prednost vladnim amandmanom, amandmane vladne večine pa stavlja v eno vrsto z amandmani opozicije. Jaz osebno smatram, da bomo morali odkloniti take amandmane. Ministri imajo dovolj časa, da določijo potrebe svojega resora za prihodnje leto. V izjemnih slučajih pa ostala odprta pot naknadnih kreditov. Potrebno je, da se preneha s prakso amandmanov. Sploh pa so posl. finančnega odbora zelo komplicirani in bi bilo potrebno, da se donese za ta odbor postojbe poslovnik.»

Glede redukcij gimnazij bomo imeli posebno konferenco. Sedaj razpolagamo s 174 gimnazijami. To vprašanje bo treba zakonskim putem urediti, kajti sicer bo nastal med poslanci prepir. Po drugi strani pa ne gre, da obstojajo v razdalji nekolitine kilometrov po dve gimnaziji. Razen tega po uleželo po teh gimnazijah mnogi nevalificirani profesorji. Imamo 97.000 srednješolcev in borih 276 (!?) dijakov strokovnih šol. To razmerje je nezdružljivo. Povsem drugačno razmerje imamo na Češkoslovaškem.

Končno je mnogo kriki radi generalov. Toda mi imamo n. pr. do 247 univerzitetnih profesorjev, med temi 140 v položaju divizijskega generala, dočim je divizijskih generalov skupaj 14. Mislim, da je potrebno reducirati število univerzitetnih profesorjev, vendar ne po osebah, marveč po katedrah.»

Sestanek naših oblastnih poslancev

V sredo se je vršil v Celju sestanek oblastnih poslancev SDS in NSS za ljubljansko in mariborsko oblast. Sestanek sta prisostvovala tudi narodna poslanca dr. Žerjav in dr. Pivko ter predsednik mariborskega oblastnega načelnstva dr. Lipold.

Po temeljitih razpravi o političnem položaju so bili soglasno sprejeti sklepi glede postopanja naprednih poslancev v bližajočem se prvem zasedanju oblastnih skupščin. Konstituirala sta se tudi oba kluba ter so bili izvoljeni za predsednika ljubljanskega naprednega poslanskega kluba g. dr. Albert Kramer, za podpredsednika g. Ivan Tavčar in za tajnika g. F. Zebal. Za predsednika mariborskega kluba SDS je bil izvoljen g. posl. Lovro Petovar, za podpredsednika posl. dr. Ivan Novak in za tajnika posl. g. F. Pinžgar.

Glasom obvestila iz Beograda je minister notranjih zadev z uredbod od 2. t. m. spremenil poslovnik za oblastne skupščine ter ukinil princip proporcije pri volitvi oblastnega odbora. Istočasno pa s prenosom sestave prvega proračuna na oblastni odbor omogočil, da se prepreči redno zasedanje oblastnih skupščin. Nova uredba ima očitno namen onemogočiti stalno kontrolo opozicije nad delom novih oblastnih samouprav ter je povrh povsem nezakonita, ker je bilo pooblastilo iz točke 4. prehodnih odredb k zakonu o samoupravah z uredbod o poslovniku za oblastne skupščine iz leta 1922. že konzumirano. Celjska konferenca oblastnih poslancev SDS je poslala ministru Maksimoviću brzoglavni protest proti nezakoniti uredbi.

Politične beležke

Rimsko-katoliško lopovstvo

Glasilu SLS je v stiski, kako zakriti nedvedim izdajstvo SLS o aferi Rade Pašića, kjer so klerikalci glasovali z radikali proti opozicijskemu predlogu, zagrešilo grdo kleveto, ki je pač vreden rimsko-katoliške moralke. Mesto da obrazloži, zakaj je SLS zakopala svo afero, piše, da je Rade Pašić bil in je še velik prijatelj SDS, ki je po Slavenki banki pri drugih zavodih in družbah imela z njim stalne zveze v korist svojih brezštevnih kupčij. Dalje kleveta, da je SDS ravno iz korupcijskih fondov in datavej dobila svoje prve vire itd. Gosposli iz škofovne tiskarne bo dana prilika, da to stvar dokažejo. Za danes samo toliko: ako se za člankom skriva kako drugo n. pr. maziženo lice, ga pozivamo, da se podpisuje, da se bomo mogli držati pravega krivca.

SLS kot spasilnica korupcijonistov

Marsikdo, ki je večerjal v zvezi v roko »Slovenec« in »Jutro«, je vzeval za glavno: kaj je sedaj resnica? Kako je s to korupcijo? »Slovenec« je namreč z velikimi črkami poročal, da je SLS zmagala proti korupciji. Povedal je, da je zmagala z 11 proti 10 glasovi, ki so bili oddani za predlog SDS. Škofov list ni bil toliko pošten, da bi bil povedal jasno, kdo je bilo teh enajst, kdo pa onih 10, ki so bili proti. Zato naj še enkrat ugotovimo: »zmagovita enajstorka«, to so bili radikali vseh barv in SLS. Čudna stvar, kaj? Radikali so zmagali s pomočjo SLS nad korupcijo! Proti pa so bili: samostojni in Davidovičevi demokrati, muslimani, zemljoradniki, radičevci, federalisti skupaj 10 glasov. Ti so torej očitno po »Slovencu« bili manj vneti za boj zoper korupcijo nego radikali!... Kdor to konstelacijo glasov samo od daleč vidi, mu ni treba, da se trudi v advokatskih podrobnostih. Zanj je jasno: SLS je izdala opozicijo in se dala za deklor NRS, rešila je korupcijonase, potem pa je to čimeno proglasila za »veliko zmago SLS«.

Bosanski radikali v škripcih

Radičev »Doma« piše: »Dr. Milan Srskić je pozval k sebi prvaka bosnoko-hercegovaških muslimanov dr. Spaha ter mu predlagal, naj se muslimani vseh šest bosnoko-hercegovaških oblasti sporazumejo z radikali ter jim povsod prepuste predsedstvo oblastne skupščine. Dr. Spaho je izjavil, da je to nemogoče, ker so muslimani ali skupno v volitve bodisi z davidovičevci bodisi s seljaško stranko, ker so v dobrem prijateljstvu s zemljoradniki, vendar česar nameravajo s temi svojimi prijatelji sodelovati v vseh šestih oblastnih skupščinah in se zato ni mogel sporazum s radikali. In četudi bi se sporazumeli s radikali, bi jim v nobeni oblasti ne mogli priznati predsedstva, ker radikali nikjer nimajo niti relativne večine. Nato je dr. Srskić zagrozil, da bosnoko-hercegovaške oblasti ne bodo od države dobile nobene finančne podpore za svoje delo in da radi tega ne bodo mogle funkcionirati.« Tako »Doma«, ki dostavlja, da je dr. Srskić preganjal lisico, pa bo izgnal volke...

«Krščanska podlaga» takozvana »katoliškega časopisja«

Kdor tega še ne pozna, naj vzame v roko večerjajni »Slovenec« in njegovo poročilo o seji ter o glasovanju v anketnem odboru. Zadnjih 10 dni se je »Slovenec« sicer prav posebno odkloval s falsificiranim političnih dogodkov v Beogradu in četudi je izkiviljal resnico na vsi moč, zamolčeval dejstva, ki so bistvene važnosti za objektivno presojlo položaja, se je do večerj vendarle še nekako krotil v svojem jezuitizmu in ligurizantstvu. Večerja je »Slovenec« prekosil v varanju javnosti in v sleptu svojih bralcev vse, kar je v tem pogledu do »laž« zagrešil. Rečimo, hčerko božjo, je ta patenirani »katoliški« list, ki

neprestano povdarja svojo »krščansko podlago«, udari z najtežjim kolom po glavi. Skrajno celo prvo stran je porabil »Slovenec«, ki izhaja v katoliški tiskarni in pod cenzuro ljubljanskega škofa dr. Jegliča, za to, da je predložil klerikalno-radikalno glasovanje v anketnem odboru. — s katerim je večmesečno delo anketnega odbora obrezuspešno, korupcija pa praznuje zmago, — kot zmago SLS nad — korupcijo! Brez vsakega srama, brez ozira na poštenje in resnicoljubje more napisati take falsifikate pač samo časopisje, ki stoji na »krščanski podlagi« in ki ima škofovski blagoslov in patent za firmo pristnega katoliškega lista. Vsaka nesolidnost se mašuje in gospoda okoli »Slovenca« naj se zaveda, da se bo tudi njihova.

Kaj je s Puceljimi podporami?

Pretekli teden smo ugotovili, da je »Kmeti list« za oblastne volitve objavil falsificirane številke o podporah, ki jih je Pucelj kot minister za kmetijstvo nakazoval kmetijskim podružnicam. »Kmeti list« je poročal, da je kmetijska podružnica v Krškem dobila od ministra Pucelja 20.000 Din. podpora, kmetijska podružnica v Kapelah pa 22.000 Din. Nobena teh dveh podružnic pa tega denarja niti videla ni in smo pozvali »Kmeti list«, naj pove, kje je denar ostal in kdo ga je prevzel. Naš poziv je naletel na gluha ušesa. »Kmeti list« molči in ni smatral za primerno, da bi le z besedico reagiral na našo ugotovitev. To je ponoven dokaz, da so naše ugotovitve pravilne in da je »Kmeti list« varal volilce, ko je poročal o podporah, ki jih je baje razdelil minister Pucelj kmetijskim podružnicam. Vprašamo, ali je bilo postopanje »Kmetijskega lista« pošteno? Vsi g. Pucelj bi že zato, ker je podpisan na »Kmetijskem listu« kot izdajatelj, lahko imel toliko spoštovanja do svojih pristavev, da bi jim radi podpor natočil čistega vina in bi jim ne pustil, da tudi še po volitvah in potem ko je laž »Kmetijskega lista« razkrita, še naprej žive v zmoti.

Velik prometni program

Nad 8000 km novih prog za 25 milijard Din

Beograd, 10. februara. n. Predsedstvo železniške konference je na pooblastilo plenuma izdelalo definitivno resolucijo, ki jo je predala prometnemu ministru in članom konference. Ta resolucija pravi med drugim: Ker je v naši državi potrebna gradnja večjega števila novih železnic, ki zahtevajo velik kapital in daljšo dobo, je konference razdelila gradbo vseh projektiranih prog v dve skupini, kakor so pač važne ali ruine. V prvo skupino spada 4284 kilometrov normalnotirnih in 761 kilometrov ozkoizirnih (76 centimetrskih) železnic, v drugo skupino pa 2303 kilometri normalnotirnih in 790 ozkoizirnih. Izvedba tega programa bi stala približno po 300.000 zlatih dinarjev za kilometer normalnotirnih in po 170.000 za km ozkoizirnih prog. Sredstva za gradbo novih železnic se morajo dobiti s notranjimi ali pa zunanji posojili.

Po tem načrtu železniške konference bi morala naša država v gotovi dobi zgraditi skupaj 6581 kilometrov normalnotirnih in 1551 km ozkoizirnih prog. Vse to bi stalo po gornjem proračunu 2.238.970.000 zlatih ali nekako 25 milijard papirnatih dinarjev.

Volilne zlorabe v Subotici

Subotica, 10. februara. n. Predsednik tukajšnje radikalne organizacije dr. Išković je izročil beograjskemu upravnemu sodišču petico, v kateri zahteva, naj se razveljavijo oblastne volitve v Subotici, kjer so se vršile velike zlorabe. Dr. Išković pravi v svoji petici, da so nekateri predsedniki volilnih dajali radikalom po dve ali celo tri krogljice, naj s njimi glasujejo. (Radikali v Subotici so imeli dve listi.)

Kandidati za predsedništvo beograjske Akademije

Beograd, 10. februara. n. Po smrti profesorja dr. Cvijića je nastalo vprašanje, kdo bo njegov naslednik kot predsednik Akademije znanosti. Predsednik imenuje kralj na predlog prosvetnega ministra. Kot najresnejše kandidate za to mesto imenujejo predsednika finančnega odbora prof. dr. Jovana Radonića, Slobodana Jovanovića, Mihajla Petrovića in Pavla Popovića.

Monarhistična demonstracija v Berlinu

Ustanovitev nove »cesarske« stranke.

Berlin, 10. februara. g. Povočom proslava vojaškega jubileja bivšega cesarja Viljema se je zbralo kakih 2000 članov nekdanje cesarske vojske. Kot glavni govornik je nastopil maršal Mackensen, ki je po veličeval cesarjeve zasluge, ki si jih je stekel pri izpolnitvi vojske. Ko je končal, je zadonelo po dvorani: »Heil dem Kaiser!« Srečanosti je prisostvovalo tudi precej vrstnih oficirjev narodne brambe. Po proslavi je odpotoval Mackensen v Doorn v Holandijo, da pada osebno razčesari svoje poročilo o poteku proslave njegovega jubileja.

Demokratska »Berliner Tageblatt« pravi v komentarju te proslave, da nima republikanska narodna bramba ničesar iskati na prireditvi, na kateri je bizantizem do biše dinastije zopet enkrat čutil potrebo, da se udeležuje.

Berlin, 10. februara. d. Tu se je ustanovila nova stranka, ki je prvič nastopila kot taka pri proslavi vojaškega jubileja bivšega cesarja Viljema. Ta politična skupina se naziva »nemška cesarska stranka« in namerava očistiti monarhistične tendence v nacionalnem pokretu. Njeno glasilu »Der Nibelunge« je prinesel članek pod naslovom »Izdajstvo na cesarju«, v katerem ostro kritizira zadržanje častnikov pri revoluciji. List pozivlje nemški narod, naj v čim večjem številu vstopa v to stranko in zapusti nemške nacionalce, ker so prisegli na črno-rdečo-zlato zastavo in s tem izdali državo.

Kino

Telefon
397

Vendar enkrat
danes
davno pričakovana
premijera
najplemenitejšega dela evropske
filmske umetnosti.

FAUST

Mefisto: EMIL JANNINGS

Bakanski ples
iz opere „FAUST“ prešeta iz po-
sebne prijaznosti primaba-
rina ljublj. opere gdc. Maria
Tuljakova in gdc. Erna Mohar.
Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
Predprodaja vstopa c od 10. do pol 1.
in od pol 3. dalje.

Naši kraji in ljudje

Epohalen medicinski uspeh novosadskega zdravnika

Po poročilih iz Novega Sada se je šefu tamkajšnjega državnega epidemiološkega zavoda in Pasteurjevega inštituta posrečilo, da je s posebno metodo skrajšal dotedaj 20 dni trajajoče zdravljenje stekline, povzročene od steklih psov, na 5 dni, v lažjih slučajih pa celo na 3 dni. Njegova metoda se je izkazala kot jako uspešna in popolnoma zanesljiva za imunizacijo ugrizenih ljudi in živali.

Rezultate dela tega našega domačega zavoda je pojasnil široki javnosti prof. dr. Gjorgije Jovanović na letošnjem zborovanju Mednarodnega zdravniškega komiteja v Parizu. Francoske in nemške znanstvene publikacije se izražajo izredno povoljno o tej metodi zdravljenja.

Tudi pri tej metodi gre za cepljenje. Cepivo se dobiva iz hrbtničnega mozga cepljenih zajcev in se preparira z etrom. Takozvana eterna vakcina imunizira nenavadno naglo in zanesljivo.

S to metodo, ki skrajšuje zdravljenje od 20 na 5 do 3 dni, se prihrani mnogo denarja. Ako se vzame, da znaša izguba dela in vzdrževanje posameznika za časa zdravljenja 100 Din dnevno, potem bi imel po starem načinu zdravljenja v 20 dneh vsakdo 2000 Din, sedaj pa samo 500, oziroma 300 Din stroškov. Ako pomislimo, da je bilo zadnja 4 leta samo v novosadskem Pasteurjevem zavodu ozdravljenih 11.384 ljudi, leta 1926. pa po novi metodi 3059, potem si lahko vsakdo takoj izračuna, koliko narodnega premoženja je s tem prihranjeno.

Za novo metodo zdravljenja stekline, ki je uvedena z velikim uspehom že po vseh Pasteurjevih zavodih v naši državi, so se pričele zanimati tudi zdravstvene institucije širom sveta. Novo metodo je iznašel pravzaprav grški zdravnik Alivizatos, ki je bil zdravnik v Nišu od leta 1915. do 1926., modificiral pa jo je potem novosadski zdravnik dr. Hempf.

Mariborski občinski svet

Maribor, 10. februarja.

Nocoj je mariborski občinski svet stvarno razpravljal in rešil dokaj koristnih predlogov in resolucij. Začeli so seje z interpelacijami socialistov, ki so interpelirali župana, čemu se ni odločil pravnega zastopstva občine. Župan je odgovoril, da tega ni sklenil občinski svet. Nadalje so socialisti interpelirali, kaj je bil spremembo pravil Mestne hranilnice. Zadeva je sedaj v ministrstvu v Ljubljani, kamor jo je predložil veliki župan, ker se je bal, da bi po novih pravilih utegnel pasti zavod v roke strankarskim bojem in bi bil s tem oškodovan. Prosimci za avtobusni promet v Mariboru Frankolcih in Liningerju ni bilo ugodeno, ker bo tudi to podjetje najbrže občina sama prevzela. Predlog za gledališki soseski je bil odklonjen s 15 proti 4 glasovom, ker je bila večina menja, da ima intendant vse pravice in bi občina na ta način brez potrebe prevzemala s sosesko odgovornost, ne da bi mogla stvarno dosti koristiti.

Občinski svet je dalje razpravljal o zadevi novih stanovanjskih hiš in je sprejel 5 odst. davek od najemnine s to spremembo, da lahko najemniki, ki plačujejo najemnine do 100 Din mesečno, prosijo za odpis tega davka. Nemški občinski svetnik dr. Glaser, katerega so pred volitvami vodili klerikali na shode ob meji, je izjavil, da ima sedaj itak SLS 20 poslancev v vladi in večini in tri ministre, med temi je inženjer Serbec celo Stajerc in tudi socialnega ministra imamo in bodo torej klerikali gotovo lahko v vladi kaj storili za mariborsko stanovanjsko bedo, ne da bi bilo treba zato uvajati posebni davek. Maribor bo zdaj še dve hiši, ker bo nesla davčina okrog 750.000 Din, k čemu pride v gradbeni fond še najemnine hiš okrog 180 tisoč Din, tako da bi lahko občina z letno

900.000 Din najela do 6 milijonsko posojilo, ki bi se dalo v desetih letih amortizirati in bi se postavili približno dve hiši kot se danes v Smetanovi ulici s 60 stanovanji. Po sojilo bi dobili loterijskim potom, če ga ne bo mogoče najti pri kakem denarnem zavodu. Za stanovanja v novih hišah se bo znižala gostščina in bo to izvajala posebna občinska komisija, ki bo določala od slučaja do slučaja najemnino za podlago odmere gostščine z veljavnostjo do 1. januarja 1924. nazaj.

Kostanji v Razlagovi ulici in na Zrinjskega trgu pred solami bodo odstranjeni, ker jemljejo svetlobo. V debati se je obč. sv. Pfrimer izrekel proti, obč. sv. Bahun je predlagal, da se kostanji sistematično odstranijo, podžupan dr. Lipold je opozarjal, da stari kostanji ne spadajo v ulice, ker delajo škodo tudi s tem da dvigajo trotoarje in kanale. Občinski svetnik Lorber je mnenja, naj občina zasadi zahorne. Končno je občinski svet sklenil, naj v Razlagovi ulici kostanji se ostanejo, dokler ne izdela gradbeni urad sistematične načrta za prezahevanje mariborskih ulic.

Mestni najemnik Košak ima v bivšem židovskem templu celo hišo od občine v najemu za 1500 Din mesečno. Občinski svetnik Weixl je ugotovil, da zahteva sedaj g. Košak 1000 Din najemnine mesečno samo za klet, ki jo hoče dati v podnajem in zahteva od občinskega sveta, da eno

gično prepreči tako oderuštvo.

Mestno knjigovodstvo dobi računski stroj za 10.000 Din, inkasanti električnega podjetja 13. plačo kot podporo za obleko, tujsko-prometna zveza za mariborsko oblast 20.000 Din podpore, orlovski odtok pa telovadni prostor poleg Sokolskega letnega telovadišča pod istimi pogoji in za isto dobo kot ga ima Sokol.

Izvršili bodo regulacijo Trstenjakove ulice in Ruške ceste, kjer bo izpeljan kanal iz Smetanove ulice, da se ne bo več cesta podirala v Dravo. Stroški so preračunani na okrog 100.000 Din. Z delom se bo takoj pričelo. Ravno tako bo izpeljana cesta Ob Brodu, kar bo stalo 70.000 Din, kasneje pa bodo regulirali Pobreško cesto, ker je predmetna hiša, ki se mora kupiti in odstraniti, sedaj predgraja.

Projekt za novo dravsko kopalnico je odsek priporočal v študij in mora gradbeni odsek izdelati podrobnejše načrte. V disciplinarni odsek so bili izvoljeni iz uradništva gg. inž. Černe, Madile, iz občinskega sveta pa dr. Kac, dr. Juvan, Zmazek in dr. Kukovec ter kot namestniki gg. Eržen, Pucelj, Mühleisen in Tumpelj.

Občinski svetnik Weixl je poročal o akciji za znižanje cen sladkorja. Občina se pridružuje tozadevni akciji ter obenem poziva državo, naj tudi ona odpravi uvoz no carino, ki škodi samo sladkorni kartel. Sledila je tajna seja.

Kralj krstni boter 16. otroku slovenske rodbine

Gotovo so zelo redki slučaji, da bi imela mlada rodilnica — oče je star 44. mati pa 41 let — že 16 otrok. Od katerih je še 11 živih, in sicer 7 fantov in 5 deklet. Ferdinand Dečman, mesar in gostilničar v Celju in njegova družica Antonija roj. Fevž, s katero deli 20 let zakonsko srečo, se moreta ponašati s tem bogatim otroškim blagoslovom. Zadnji otrok, krepka deklica, se je rodila novembra lanskega leta.

Iskati neprestano botre nalaga staršem čisto velike skrbi. Ta je ostala g. Dečmanu

to pot prihranjena. Obrnil se je na kabineto pisarno in dobil takoj odgovor, da prevzame kumstvo Njegovo Velikanstvo kralj Aleksander sam. Otrok je dobil pri krstu ime Marija. Lahko si predstavljamo srečo in radost revnih staršev, ki jim je bila usoda mila, da so dobili za kuma otroku Najvišjega Gospoda v državi. Sigurno gledajo starši s ponosom na svojih 11 že živelih otrok, ki bodo vzgojeni za dobre državljane.

Slovenci, vojni obvezniki iz Julijske Krajine, pozor!

Mnogo mladeničev, ki so bili rojeni v letih 1901, 1902 in 1903 ali pozneje, je prišlo po svetovni vojni v našo državo, kjer so se stalno naselili ter postali na podlagi opcije po določilih St. Germainске mirovne pogodbe polnopravni naši državljani. Vsi ti mladeniči so bili, ker so rojeni na ozemlju, ki je pripadalo Italiji, vpisani v italijanske vojne spiske. Po zakonih, ki veljajo v Italiji, se pa smejo izbrisati tuji državljani iz vojnih spisikov samo po naredbah italijanskega vojnega ministrstva v Rimu. Ker se pa večina teh mladeničev, ki so sedaj naši državljani, ni pobrigala za to, da bi bili izbrisani iz italijanskih vojnih spisikov, se jih smatra v Italiji za vojne obveznike ali dezertarje. In če pride kdo v svoj rojstni kraj na obisk staršev ali sorodnikov, ga tam kot vojnega dezertarja primejo in vtaknejo v zapor ali v vojašnico, dokler niso izvršene vse formalnosti radi osvobojenja.

Radi tega priporočamo vsem prizadetim, da nemudoma vložijo prošnjo za izbris iz

italijanskih vojnih spisikov na vojno ministrstvo v Rimu in priložijo tej prošnji sledeče listine: rojstni in krstni list, krstni list očeta in potrdilo, da so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prošnje in listine morajo biti pisane v italijanskem jeziku in overovljene od italijanskih konzulatov v naši kraljevini ali pa od naših konzulatov v Italiji. V interesu vseh naših rojakov iz zasedenega ozemlja je torej, da čim prej uredijo svoje državljanske obveznosti v Italiji.

Pod ruševinami hiše

Dva mrtva, 13 ranjenih.

V turškem delu Skoplja se nahaja med drugimi tudi znameniti Ali begov han, kjer se je sivočasno shajal ves bogati turški svet. Zidovje gosloplja je zadnja leta že tako preperevalo, da je bilo vsak čas pričakovati katastrofe. Kljub temu niso ukrenile nobenih varnostnih ukrepov.

Dne 8. t. m. je bil v Skoplju sčern. Ali begov han je bil poln ljudi, ki so prišli od vseh strani. Ker je bilo tramovje strolnelo, ni čuda, da je moralo priti do nesreče, ki je zahtevala tudi težke žrtve. Zmeš-

njava je bila tem večja, ker se je katastrofa zgodila ponoči. V prvem nadstropju je ležalo 15 ruskih beguncev in muslimanskih družin. Vseled prevelike obremenjenosti so nenadoma pričeli pokati leseni tramovi in strop se je zrušil s strahovitim ropotom. Nastala je panika. Ponesrečeni ljudje so obupno klicali na pomoč. Na njihovo vpitje so prihiteli sosede, orožniki in policija, ki so pričeli takoj z reševalnimi deli.

V tem trenutku pa je sledila že druga nesreča, ki je paniko še povečala. Vseled padca prvega nadstropja se je omajalo tudi drugo in se zrušilo še ono s strahovitim treskom. Izpod ruševin so potegnili dva mrtva ter 13 težje in lažje ranjenih.

Promocija patra K....

Ljubljana, 10. februarja

V veliki družini očetov frančiškanov se je pripetil danes komičen slučaj, ki ga je rodil izmišljen dogodek.

Iz Celja se je pripeljal večerj provincialni očetov frančiškanov na poset k gvardijanu škofjeloškega samostana in ga povabil za četrti k promociji patra K. za doktorja bogoslovja, ki naj bi se imela vršiti na ljubljanski univerzi. Pater provincial je pokazal svojemu sobratu tudi lepo tiskano vabilo, datirano iz nekega kraja tužnega Korotana, ki vabi sobrate, da prisostvujejo ceremoniji.

Takemu dogodku kot je promocija seveda ne morejo prisostvovati vsi številni bratje v frančiškanski družini osebno; zato pa prisostvujejo dogodku v duhu, dejanski pa ga slave z raznimi priboljški iz kuhinje in kleti.

Osebnost sta se namenila prisostvovati promociji patra K. samo pater provincial dvardijan škofjeloškega samostana. Pripeljala sta se v Ljubljano; prvi je odšel v goste v franč. samostan, pater gvardijan pa je stopil na univerzo, da povpraša, ob kateri uri se bo promocija pravzaprav vršila. Stopil je v pisarno, pokazal vabilo in povpraševal, na univerzi pa so stresali z glavami. Končno se je izkazalo, da patra K. na univerzi sploh ne poznajo in da je čestite patre najbrže nekdo poštno pategnil. Nerodna potegavščina, toda le za par oseb, kajti drugi pobožni bratje, ki so prisostvovali dogodku v duhu, so bili kljub temu deležni dobrot in priboljškov, ki jih nudita kuhinja in klet.

Pop in orožnik v vlaku

Včasih se na dolgi vožnji zgode prav čudne stvari, ki so vredne peresa. Evo je. Na progi Bosanski Brod-Sarajevo sta se vozila starijav in bradat pravoslavni pop, njemu nasproti pa zagorel orožnik. Na sosednji klopi so pa sedeli trije Slovenci; peljali so se na orožno vajo in bili že precej utrujeni, zato tih, kar drugače ni navada. Orožnik je trpko gledal v tla in držal puško med nogami. Pop je preplašeno pogledoval zdel orožnika, zdel puško in strah ga je bilo. Svoj živ dan še ni imel opraviti s puško, brez nje je pasel svoje ovce in dobro jih je pasel. Misli je in misli, končno se je odločil: »Gospod orožnik, ali ne bi odložil puško na predal.«

»Prosim, prosim!« in orožnik je odložil puško, zakaj tudi ne, saj ni bilo nevarnosti. Okno je pa bilo napol odprto in veter se je polgraval s častitljivo popovo brado. Ampak pop je bil že slaboten, od dolge vožnje utrujen, dvomil je, da bi mogel zapreti okno. Okna na železnicih je včasih umetnost zapirati. Pa je poposil orožnika:

»Gospod orožnik, ali ne bi zapril okna!«

»Prosim, prosim!« je hitel orožnik in že zapiral. Toda, jo! Tako nerodno, da je zdrobil šipo. Obledel je, se vsedel na svoje mesto in čakal. Sprevodnik je bil že v vozu.

»Kdo je razbil šipo?« — »Orožnik, orožnik!« je polajnal pop. — »Za boga, saj ste mi vi rekli, naj zaprem okno!« je popravljal orožnik, misleč, da se bo tako iznebil globe. — »100 dinarjev, prosim, gospoda,« je velel sprevodnik orožniku. — »Pop naj plača!« — »Vi plačajte, vi ste jo razbili,« se je odrezal pop. — »Prosim 100 dinarjev,« je velel sprevodnik znova in orožniku je začelo po glavi. »Čuješ, pop,

FAUST

plačalva vsak polovico!« je moledoval. — »Jaz ne plačam niti pare,« je zamahnil pop. — »Vraga, zadnjih 100 dinarjev moram odšteti, kaj takega pa se ne,« je zajadikoval orožnik in v drgetanju odšel osem kovačev.

Vozili so se naprej, od postaje do postaje. »Kam se peljete?« je orožnik pretrgal tišino. — »V Zenico!« je zamomljal pop in že zadržal in trdno zaspal. — »Dobro!« si je mislil orožnik in mirno bulil v tla.

Prišla je postaja Zenica, pop je spal, orožnik pa gledal v tla in molčal. Peljali so se že z druge postaje od Zenice in tedaj je orožnik dregnil popa v rebra, da se je precej predramil. »Kam se peljete?« je prijazno vprašal orožnik. — »V Zenico,« je zavrnil pop. — »Kje je že Zenica!« se je nasmehnil orožnik. »Pravkar smo zapustili že drugo postajo od Zenice.« — »Kaj? Za boga, kaj naj storim?« je begal pop, preplašen in odrevenel. — »I kaj? Pot od prihodnje postaje do sem si prihranite, potegnite za zasilno zavoro in stvar bo rešena,« mu je dobrodušno nasetoval orožnik. Pop je res potegnil za zavoro in po nekaj sunkih je vlak obstal. Že je hotel pop izstopiti, pa mu je zastavil pot sprevodnik.

»Kdo je potegnil zavoro?« E, pop, pop! je zahteval orožnik. »Saj ste mi vi rekli, da naj potegnem!« se je opravičeval pop, kazalo na orožnika, sprevodnik pa mu je že napovedal globo 500 Din. — »O, le plačajte 500 Din, tudi vi ste mi malo prej rekli, naj zaprem in sem plačal za šipo 100 Din,« ga je potolažil orožnik in se na tihem smejal, ko je pop odšteval denar in polglasno momljal: »E, pa žandare, dobro si me nasamarilo!«

Bale so se potem prav zabavno vozili orožnik in trije slovenski »črnovojniki«, pop pa je počasi korakal proti Zenici. Imajoč v mislih le tistih preklicanih 500 Din.

Velika poneverba

Začetkom tega meseca je bil odposlan od okrožne finančne uprave v Pančevu poseben revizor, da pregleda srezke finančne blagajne. Čim je za to zaznal šef finančne uprave v Ali Bunarju Hugon Singer, je izginil čez noč brez sledu. To je bil najboljši dokaz, da v uradu ni moglo biti vse v redu. In res so ugotovili takoj primanjkljaj v znesku 241.000 Din. Preiskava je dognala dalje, da je prejel Singer pretekli mesec 100.000 Din državne denarja, da izroči vsoto okrožni finančni upravi v Pančevu, a je denar pridržal zase. Izvršil je dognala celo vrsto drugih nepravilnosti. V sredo so Singerja zasačili v neki vasi pri Ali Bunarju in ga takoj aretirali. Pri zaslišanju je sicer priznal svojo krivdo, vendar na skusa obremeniti tudi druge, čeprav nima nobenih stvarnih dokazov, izročili so ga sodišču.

Pred sodniki

Kapetan P. je bil avstrijski oficir. Ob prevratu je stal na cesti brez vsakega premoženja. Bil je upokojen z malim zneskom okoli 150 K mesečno. Siromak je prosil, da bi ga bili sprejeli v našo vojsko, pa so mu prošnjo zavrnili, ker je bil Nemec. Šele čez leto dni je dobil okoli 500 Din mesečne določke. Ker pa tudi s tem zneskom ni mogel živeti, je poneveril nekaj denarja vojaški oblasti, zgubil pokojnino in je bil par mesecev zaprt. Ko je prišel iz zapore, je bil popolnoma upropačen. Šel je k svoji materi, vdovi sodnega svetnika, ki je že sama težko živel. Ko mu je mati lani umrla, je bil popolnoma obupan, brez vsakih sredstev je stal na cesti. Tedaj se je spomnil svojega vojaškega tovariša stotnika N. Ker si ni vedel drugače pomoči, je pisal temu prijatelju, ki je bil tedaj v civilni službi, pismo in ga povabil, naj se z njim sestane, da bi bil rad z njim govoril, češ, da je N. naznanil finančni napačne podatke, in dobil višjo pokojnino. Pisal mu je, naj se z njim poravnava proti odškodnini 30.000 Din, sicer ga bo naznanil. Kapitan je bil ovađen; naznanil ga je njegov tovariš N. Kapitan N. je sam izjavil, da se grožnje v pismu ni zbal, saj so bile njegove pokojninske navedbe resnične. Obdoloženi P. se je zagovarjal s krajino bedo; bil je tako siromašen, da si niti ni mogel misliti kogaš milo, da bi se umil; stanovanje mu je bilo odpovedano in ni si vedel drugače pomagati. Pri vsej zadevi ni mislil na izsiljevanje, rad bi le od starega znanca N. nekaj denarja, da bi si opomogel. Predvsem se je želel z njim sestati, da bi mu bil pojasnil svoj žalostni položaj. Če bi mu bil N. denar dal, bi ga on sprejel kot posojilo in bi mu ga bil kasneje vrnil. Bil je tudi tako živčno bolan, da kakake težje ga dela ni mogel prevzeti; a v kaki pisarni ni dobil službe, ker ni imel kavicje. Zdelo se mu je čustveno opozoriti znanca in mu staviti ta predlog kot naznaniti ga finančni protij nagradi. Kazenski senat je obsojil bivšega stotnika P. na 3 mesece ječe radi hudodelstva nasilnosti. Za olajšilo je smatral njegovo stisko; sicer bi bila kazen še višja. Obtoženi je prijavil ničnostno pritožbo.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Petek, 11.: »Ugrabljene Sabinke«. E. Sobota, 12.: ob 16.: »Macbeth«. Dijaška predstava po znanih cenah. Izv. Nedelja, 13.: ob 20.: »Pri lepi krčmarici«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 14.: »Pegica mojega srca«. B.

Ljubljanska opera

Petek, 11.: »Nižava«. Gostuje g. Rudolf Bukšek. C. Sobota, 12.: »Cosi fan tutte«. A. Nedelja, 13.: ob 15.: »Grafica Marica«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Petek, 11.: Zaprt. Sobota, 12.: »Cigan barom«. C. Nedelja, 13.: ob 15.: »Orlova«. Znižane cene. Kuponi. Ob 20.: »Veseli kmetiči«.

Dijaška predstava v ljubljanskodrami. V soboto, dne 12. t. m. se uprizori v ljubljanski drami Shakespeareov »Macbeth« kot dijaška predstava po znanih cenah. Vse posetnike te predstave opozorjamo, da je začetek točno ob 8. popoldne, tako da je za-

Koncert v Slovenskem klubu v Sarajevu

Slovenski klub v Sarajevu je priredil v soboto v svojih prostorih koncert, ki zasluži, da opozorimo nanj. Široko slovensko javnost in obenem na kulturno delovanje kluba med Sloveni v Bosni sploh. Slovenske prireditve posejajo vedno ne samo Sloveni, temveč tudi številni Srbi in Hrvati. Letos je zabava še prav posebno uspešna, ker si je klub preskrbel svoj lasten močan pevski zbor in pridobil za sodelovanje tudi solistino gđ. Tavčarjevo iz znane mariborske rodbine, ki je sedaj učiteljica na državni dekliški trgovski šoli v Sarajevu. Zapela je »Oj rožmarin« in v angleškem jeziku Griego »Soloveg Song« s takim temperamentom, da je žela splošno priznanje in dolgotrajen aplavz. Ima mehek in prijeten alt, ki ga je naravnost užitek poslušati.

Prav prijetno nas je iznenadil tudi zbor Slovenskega kluba. Sicer je klub vedno gojil slovensko pesem, ker je pesem našemu narodu že prirojena in smatra naravnost za svojo življensko potrebo, da poje. Odkar pa je prevzel vodstvo zbora g. Fred Gabauer, ga je povzdignil na tako stopnjo, da se more pokazati sedaj tudi pred najbolj razvijenim občinstvom. Ko smo ga v soboto poslušali, smo imeli vtis, da smo v koncertni dvorani. Zbor je zapel več slovenskih skladb, med njimi Sattnerjevo »Na planini« in Prelovo »Jaz bi rad rudečih rož«.

Po koncertu je sledila prosta zabava s plesom, pri kateri so sodelovale narodne

nanjim udeležencem omogočen odhod z večernimi vlaki. Cene za to predstavo so znatno znižane.

D'Albert: Nižava. Nocoj ob 8. se poje v ljubljanski operi D'Albertova opera »Nižava« z gosp. Rudolfom Bukškom kot gostom. Predstava se vrši za red C.

Abonenti reda E imajo danes v ljubljanski drami »Ugrabljene Sabinke«. Nedelja v ljubljanskem gledališču. Dne 13. t. m. sta v našem gledališču dve predstavi. Ob 3. popoldne se poje »Grafica Marica« v operi, ob 8. zvečer pa v drami Goldonijske komediji »Pri lepi krčmarici«. Cene za obe predstavi so znižane — ljudske.

Narodno gledališče v Ljubljani pripravljajo za bližnjo bodočnost tri slovenska dela. Drama uprizori v drugi polovici tega meseca Begovičeva drama »Božji sloveci«, opera pa pripravljajo z vso vno premijero slovenske opere »Tajda«, delo skladatelja patra Hugolina Sattnerja. Takoj za »Tajdo«, pride na oder opera poljskega skladatelja Rozykega »Eros in Psiche«.

Gostovanje basista D. Zupana v zagrebški operi. Član ljubljanskega opernega gledališča, basist Drago Zupan gostuje danes v Zagrebu, in sicer poje ulogo starca Varlama v Musorgskega »Borisu Godunovu«, katerega naslovno partijo bo pel znani umetnik Ziga Zalevec.

J. N. A. D.
„JADRAN“

VII. Slovanski večer na TABORU v soboto 12. februarja t. l.

Pri akademiji sodelujejo:
gđ. Žaludova, ga. Thierry-Kavčnikova
in gosp. Knittl.

Domače vesti

* **Izpremembe v justični službi.** Sodni svetnik dr. Vladimir Golja v Ljubljani je imenovan za nadsvetnika pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani. V ministrstvu za pravosodje je nadalje podpisal ukaz, s katerim so pomaknjeni v višjo plačilno skupino: deželni sodni svetnik dr. Fran Schaubach pri okrožnem sodišču v Mariboru, deželni sodni svetnik Anton Kajžar pri okrajnem sodišču v Ložu, deželni sodni svetnik dr. Josip Tombach pri okrožnem sodišču v Mariboru, okrajni sodnik dr. Rudolf Sajovic pri deželni sodišču v Ljubljani in okrajni sodnik Anton Potočnik pri okrajnem sodišču v Šoštanj.

* **Upokožitve v šolski službi.** Z ukazom ministra prosvete so trajno upokožili: Iv. Pilgram, učiteljica v Kastvu; Marijeta Podkrajšek, učiteljica v Trzinu; Ana Čuček, učiteljica v Poljčanah, Anton Steska, učitelj v Štorkah, in Ivan Vidmozer, učitelj v Vuhredu.

* **Osebnost v avstrijski generalni konzul v Ljubljani.** g. Feliks Strautz je imenovan za legacijskega svetnika pri avstrijskem posolstvu v Bukarešti in nastopi že v kratkem svoje novo službeno mesto. O. generalni konzul si je tekom svojega službovanja v Ljubljani pridobil splošno simpatijo ter je s svojo taktičnostjo in ljubeznivostjo odlično prispeval k utrditvi jugoslovansko-avstrijskih odnosov. Njegov odhod iz našega mesta bo vzbudil splošno obžalovanje.

* **Naši parlamentarci na potu v Prago.** Jutri odpotuje naša parlamentarna delegacija v Prago, od koder se vrne 20. februarja. Za člane te delegacije so bili določeni: za samostojno demokratično stranko poslanca dr. Ljudevit Pivko in Večeslav Wilder; za radikalno stranko dr. Lazar Marković, dr. Milan Stojadinović, dr. Vojta Janič, dr. Jovan Radonić, dr. Momčilo Ivković, dr. Laza Andrić in dr. Ljuba Popović; za demokratično stranko: dr. Milan Grol, dr. Slavko Sečec, Salih Balić in dr. Ševkija Behmen; za hrvatsko seljaško stranko Pavle Radić, dr. Guro Basariček, Avgust Mžika in Miško Račan; za slovensko ljudsko stranko Franc Zebot in Janez Strcin. Vodja delegacije je dr. Velizar Janković. Praki

* **Večerja pozdravlja obisk jugoslovanskih parlamentarcev** ter izraža prepričanje, da se bo naša baza za kulturno in gospodarsko sodelovanje, ker obe strani kažeta za to najboljše voljo. List naglašja, da bo najbolje sodelovanje med Jugoslavijo in Češko-slovaško najbrž temelj bodočnosti češko-slovaške države.

* **Nekaj za naše klerikalce.** Z novim železniškim manipulatorskim pravilnikom od 1. decembra 1926 je predpisala generalna direkcija državnih železnic v Beogradu celo vrsto vzorcev novih tiskovin, tako za interno železniško uporabo, kakor tudi za poslovanje s strankami. Pri tem se zelo čudimo, da na nobenih teh novih tiskovinah ne najdemo ne duha ne sluha o kakih slovenskih, katera je vendar po ustavi državni ležak kakor srbohrvaščina. Nekatere tiskovine, osobito one, ki se uporabljajo v prometu s strankami in z inozemstvom, imajo poleg srbohrvaščine besedila tudi francoski in nemški prevod, le slovensko išče lahko zmanj tudi na najnovejših obvestilih. Ničesar nimamo proti temu, ako predpisuje železniška uprava za svoje lastno poslovanje po celi državi enotne tiskovine, odločno pa zahtevamo pri njih vzorcih, ki se uporabljajo pri nas v prometu s strankami, slovensko besedilo, ne samo iz eminentno praktičnih razlogov, temveč tudi za to, ker je, kakor govorimo omenjeno, slovensčina popolnoma enakovredna srbohrvaščini. Priporočamo gg. klerikalcem, zlasti njihovim sedanjim ministrom, naj vsaj v tej stvari zastavijo svoje sile ter dosežejo uspeh.

* **SLS proti ljubljanskemu gledališču.** Prvi korak SLS glede ljubljanskega gledališča, je bil predlog poslanca Smodeja, da se iz finančnega zakona briše pooblastilo ministra prosvete, da sme gledališče uporabiti eventualne viške dohodkov. To je fakt, okoli katerega se priti ne da. »Slovenec« ga ne taji in lepo molči o njem, češ SLS bo že pomagala. Čas za to pa je bil ravno priložnost obravnave člena finančnega zakona, ki je vseboval to pooblastilo. Mesto da se ukine, se je mogel premeniti v praktično določilo, da lastni dohodki v gotovih slučajih smejo biti uporabljeni za kritje primankljajev. SLS se jezi, da ji gledamo na prste. Mi pa ne bomo dovolili, da se črna gospoda v Ljubljani širokousti kakor tigri, v Beogradu pa zoba iz rok radikalov.

* **Pomiloščenja.** V ministrstvu pravde je bil te dni podpisan ukaz o pomiloščenju večjega števila obsojencev.

* **Predavanje o Ivanu Cankarju v Beogradu.** Na ljudski univerzi v Beogradu se je predvečernim vrtlo tretje predavanje o slovenski književnosti. Profesorica Ljubica Janković je predavala o Ivanu Cankarju v korist združenju učiteljev srednjih in strokovnih šol.

* **Potresna opazovanja na univerzi v Ljubljani.** Z ozirom na izredno visoko število potresnih sunkov, ki se pojavljajo leto za letom na slovenskem ozemlju, je skrajni čas, da se tudi pri nas začne resno s proučevanjem seizmičnih sil. Kakor javlja »Globo« grafiški vestnik, se je Zavod za meteorolo-

legijo in geodinamiko na univerzi v Ljubljani odločil za nabavo novega seizmografa sistema Wiechert, ker je aparat, s katerim zaved sedaj opazuje, zastarel in nikakor ne odgovarja svoji nameni. Radi velikih stroškov (približno 80.000 Din) se obrača zavod na vse institucije in posameznike, ki jim je do čim lepšega razvoja našega znanstva, da mu priskočijo po svojih močeh na pomoč. Darovi se naj naslovijo na »Zavod za meteorologijo in geodinamiko« v Ljubljani, univerza.

* **Rezervni oficerji člani ljubljanskega pododborja** se opozarjajo, da se vrši 3. redni letni občni zbor pododborja v ponedeljek, dne 14. februarja ob 20. uri v salonu restavracije »Zvezda« v Ljubljani, Kongresni trg. 1. Eventualne predloge za dnevni red je poslati upravi pododborja do 13. februarja 1927. — Uprava pododborja.

* **Kredit za kmetijske razstave.** Kakor javljajo iz Beograda, je v načrt finančnega zakona za prihodnje leto sprejet kredit v znesku 1.000.000 dinarjev za prirejanje kmetijskih razstav.

* **Smrtna kosa.** Dne 7. t. m. je umrl orožniški narednik g. Tomaž Ibovnik, službujoč na Bledu. Zadnje čase je bil v orožniški podoficirski šoli v Kamenici, kjer je podlegel zavratni pljučnici. Zapustil je ženo in dva nepreskrbljena otroka. Blag mu spomin, žalujmo naše sožalje!

* **Reorganizacija »Jadranske Straže«.** Prihodnje nedelje se bo vršila v Splitu glavna skupščina »Jadranske Straže«, ki se bo med drugim bavila tudi z reorganizacijo v smeri, da bo vrhovna uprava sestavljena od sedel iz zastopnikov vseh oblastnih odborov, v državi ter izvršilnega odbora v Splitu, ki ostane še nadalje sedež vrhovne uprave.

* **Konferenca jugoslovanskih drogeristov.** Dne 20. februarja se bo vršila v prostorih trgovskega združenja v Novem Sadu širša konferenca drogeristov iz vseh pokrajin naše države. Vsi drogeristi, ki se nameravajo udeležiti konference, naj prijavijo svoj prihod na naslov: Gruja Grgić, sekretar. Novi Sad, Njegoševa ulica 1. Obenem se oni, ki morebiti niso prejeli razposlane okoliščine s pravilnikom, naprošajo, da jim to na gornji naslov, da se jim pravilnik naknadno pripošlje.

* **Lovski ples v Železnikih.** V nedeljo zvečer so priredili lovci iz Sorske doline veliko predpustno zabavo v Železnikih, v izredno okusno okrašenem Sokolskem domu. Na straneh precej obsežne dvorane je med zelenjem viselo nebroj lovskih trofejev, povečini iz domačih lovišč. Bilo je okoli 150 srnjakovih rogov in nad 100 gamsovih rogčev, med njimi nekaj redko lepih. Poleg rogov so dičili dvorano dviji petelin in ruševci in nagačene gamsove glave, nad odrom pa je plaval velik planinski orol, tudi plen iz domačih gor. Za popolno izpolnitev slike je bila izbošana tudi lovska oprema in lovska orodja. Radi plemenitega namena, čisti dobiček so namreč darovali za ubožno šolsko dečo, je bila zabava izredno bogato posejana. Zabave željni so prihiteli iz vseh okoliških in tudi daljnih vasi. Nudila se je izredno lepa slika in prav prijetno je bilo videti, kako so se najrazličnejši sloji medsebojno nepriljudno zabavali. Poleg plesa so priredili tudi dobro uspešno enodeljanko in prav prijeten, predpustni razpoloženju odgovarjajoči komični prizor. Zabava je trajala do ranega jutra in zadovoljila goste in tudi prireditelje.

* **Iz Gornje Logatice** nam poročajo, da se za prihodnjo nedeljo, dne 13. februarja nameravani koncert ruskega balalaškega orkestra iz Ljubljane v tamkajšnjem Sokolskem domu zaradi nepričakovanih ovir ne bo vršil.

* **Obrtno društvo za brežički srez** priredi v dne 17. in 18. aprila Obrtno razstavo pomočinskih in vajeniških del v dvorani »Narodnega doma« v Brežicah. Vse obrtne zadruge se prosijo, naj takoj dološijo prijave in števila pomočnikov in vajencev, ki bodo razstavili svoja dela. Ker je razstava izkaz delazmožnosti in izurjenosti našega naroda, se prosijo za veličastno udeležbo.

* **Vinska razstava in sejem v Ljutomeru.** Opozarjamo ponovno na vinsko razstavo in sejem v Ljutomeru, ki se vrši 3. in 4. marca v Ljutomeru kot prva prireditev te vrste v tem vinorodnem kraju. Priprave so v polnem teku in pričakovati je lepo število razstavilcev, prodajalcev in kupcev. Polovična vožnja po vseh progah je zagotovljena.

* **Rop v vlaku.** Trgovcu Pavlu Vukovcu iz Vinkovcev sta se med vožnjo v Beograd pridružila v vlaku dva mlada Slovaka, češ, da tudi ona dva poletja v Beograd. V bližini postaje Vrpolje pa sta neznanca trgovca napadla, ga oropala in vrgla iz vlaka, potem pa tudi sama skočila iz vlaka in pobegnili.

* **Vlom v Lokah pri Zagorju.** V noči od 29. na 30. januarja so neznanji vlomilci že v drugi vlomili v trgovino gospe Marije Kovač-Poček na Lokah pri Zagorju ob Savi. Odnesli so raznega manufakturnega blaga v vrednosti 6—7000 Din.

* **Lov za tihotapci na Jadranu.** Patruljska ladja finančne straže »Durmator« je predvečernim zapazila v jugoslovanskih vodah pri Sušaku tri sumljive ladje ter jih pozvala naj postojte. Ladje se pozivu niso odzvale, marveč so skušale uiti v reško pri-

stanjšice. »Durmator« jih je zasledoval. Da bi zmanjšale tovor in lažje utekle, so ladje pometale v morje več velikih bal. Naša finančna straža je pet bal manufakturnega blaga potegnila na površino in zaplenila.

* **Stekel pes grozno ogrizel 12 letno deklico.** V selu Sretnici pri Mostarju se je pripetila te dni grozna nesreča. Stekel pes je napadel 12 letno deklico Zorico Zorko in ji odgriznil desno stran lica. Pregrizel ji je tudi očesni živec, tako da je nesrečni otrok oslepel. Zorico so prepeljali v Pasturjev zavod v Sarajevu. Malo je upanja, da bi ostala pri življenju.

* **Pant zakal dekleta, ki ga ni maralo.** Svetbe v hiši Josipa Granželića v Koprivnici v hrvatskem Zagorju se je udeležila v ponedeljek tudi 16letna kmečka lepota Mara Dasojević, rodom iz Priboja v Liki, v katero je bil že dalj časa zaljubljen mizarjski pomočnik Josip Novaković. Lepotica pa mu ljubav ni vračala. Četudi ni bil povabljen, je prišel na svatovščino tudi Novaković ter je potem Maro spremlj domov. Pred domačo hišo pa je razžaljen Novaković nenadoma potegnil nož ter z njim smrtno ranil lepo Maro. Ko so domači prihiteli na pomoč je bila Mara že mrtva. Novaković je izginil brez sledu. Tragedija lepe Mare je v Koprivnici povzročila veliko senzacijo.

* **Žrtve bede.** Iz Splita poročajo o grozni rodbinski drami. V neki okoliški hišici se je v torek obesil Toma Kušč, skladiščnik pri ladjedelnici »Juga«. Na srečo so ga še pravočasno rešili. Skušali so ga potolažiti ter so ga pozno ponoči zapustili precej pomirjenega. Ponoči pa je Kušč nenadoma vstal ter s kuhinjskim nožem napadel svojo ženo in ji v borbi z nožem odrezal nos. Ko so sosedje prihiteli na pomoč, je Kušč zbežal iz hiše ter se zunaj z nožem grozno razmesaril. Zjutraj so moža našli nezvestnega v bližini hišice. Mož in ženo so prepeljali v splitsko bolnico. Žena bo najbrže okrevala, mož pa se bori s smrtjo. Mož je že dalj časa tožil, da ne more več prenašati bede. Zasluzil je dnevno do 30 dinarjev. Tudi žena mu je po svojih močeh pomagala v težki življenjski borbi.

* **Želen ponočnjak.** Jože G. se je v ponedeljek ponoči napil čez mero in nato po polje, urli, ko je mirali ulice in ceste, namerkal omagal. Vsedel se je na kraj ceste in kljub hudemu mrazu sladko zaspal. Napol zmrgelga je končno našel neki železničar, ki je odhajal v službo in ga z Dolenske ceste odvedel do neke hiše, kjer ga je prisilil na zid. Jože pa se je kmalu zopet zabil v spanje in se končno zbudil na stražnici, kamor so ga ponoči prenesli kar spečega. Jože pravi, da je predpust.

* **Chypre krema Calderara** je najboljša.

Pratermizzi
KINO IDEAL

Iz Ljubljane

* **Življenje in umiranje v Ljubljani.** Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata se je od 1. do 7. februarja rodilo v Ljubljani 32 otrok (19 moških, 13 ženskega spola), med temi trije mrtvorojenci, umrlo pa je 15 moških in 16 žensk, skupaj torej 31 oseb in sicer: 7 oseb za boleznijo na srcu, 6 za ostarlostjo, 5 za pljučnico, 3 za jetiko, 2 za rakom, 2 za prirojeno slabostjo, 1 za vnetjem možganske mrene, 4 osebe vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa vsled smrtne neizgode. Izmed umrlih je 7 oseb doseglo starost nad 70 let, 6 otrok pa je umrlo v prvem letu starosti. Na nalezljivih boleznih je umrlo 5 oseb: 2 na skratinki, po 1 oseba na davico, na ošpicah in na šenu.

* **VII. Slovanski večer, elitni ples JNAD »Jadrana«** združen z akademijo, na kateri sodelujejo najodličnejši solisti naše opernega gledališča, se bo vršil jutri v soboto dne 12. t. m. na Taboru. Ker bo imela prireditev izrazito slovanski značaj, vabimo zlasti vse v Ljubljani se nahajajoče brate Čeha in Ruse k čim večjemu posetu »Slovanskega večera«, ker je to edina prilika v letošnji sezoni, kjer se bodo sešli v prijateljski družbi člani velike slovanske družine. Ples se bo vršil pod pokroviteljstvom ge. dr. Baltičeve, Kalafatovičeve, dr. Tavčarjeve in častnega damskega komiteja. Spored akademije je naslednji: 1.) Dvojak, arija iz »Rusalka«; Smetana, arija Barče iz »Poljuba«, poje ga Žaludova. 2.) Čajkovski, arija Lenskega iz Onjagina, Hatze, Da sam bogat, poje g. Knittl. 3.) Konjovič, Pod pendleri; Hatze, »Roba«, poje ga Thierry-Kavčnikova. Vsako leto je bil »Slovanski večer« ena najlepših in najbolj obiskanih prireditev v sezoni. Tako je tudi letos upati, da bo v soboto na Taboru zbrana najodličnejša ljubljanska družba. Vabila so že odposlana. Reklamacije radi vabil se sprejemajo vsak dan od 11. do 12. v dru-

Pouk v charlestonu zastoj!!!

Pri vseh predstavah imenitne veseloigrice »Madame si ne želi deca«, se daje vsem obiskovalcem pouk v pravilnem charlestonu popolnoma zastoj!!! Ne zamudite izredne prilike!

Elitni Kino Matica

Ljubko dekle

originalni nasl. v »Das süsse Mädel« po opereti od Leo Steina. — Zabavno. — Elegančno. — Pikančno. — Nis Asther, Imogen Robertson, Paul Heideman in Manny Reinwald so na višku.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

KINO IDEAL

Šivenih prostorih JNAD »Jadrana«, Tomanova ulica 3., telefon 974.

* **Opozorjamo na predavanje dr. Josipa Mantuanja o Beethovnovih komornih delih,** ki se vrši na predvečer koncerta Ševčikovega komornega kvarteta, ki bo izvajal tri Beethovne kvartete. Predavanje je namenjeno za konservatoriste in tudi širšo javnost in bo brez dvoma mnogo pripomoglo k lažjemu razumevanju na koncertu izvajanih umetnin. Predavanje se bo vršilo v dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici. Začetek točno ob 6. uri. Vstopnina prosta.

* **Ševčikov komorni kvartet iz Prage,** ki koncertira v Ljubljani v torek, dne 15. februarja ob 20. uri v Filharmonični dvorani ima na svojem sporedu tri najlepše Beethovne godalne kvartete in to iz treh različnih dob nesmrtnega skladatelja. Godalni kvartet v b-duru, op. 18, št. 6 spada v mlajšo dobo umetniškega ustvarjanja. Godalni kvartet v es-duru op. 74, ki je brez dvoma eno najpopularnejših Beethovnovih skladb znano po vsem svetu pod imenom »Härligkvartet«, je komponiral umetnik v svoji moški dobi, ko je bil na višku ustvarjanja. Tretji godalni kvartet op. 131 pa pada med najzrelejša, da med zadnja dela umetnika. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

* **Dvoje predavanje** je že priredilo društvo »Treznost« po Novem letu. Prvič je predaval br. predsednik dr. Mihič o svojem potovanju po Jugoslaviji. Namen tega potovanja je bil predvsem, da se ustanove nove »kole« trezvene mladosti po šolah izrom naše domovine, obenem pa tudi utrjuje abstinenco misel med našimi brati.

* **Predavanje** je bilo zelo zanimivo, saj ni predavatelj navajal zgolj suhoparnih statističnih podatkov, marveč nam je opisal z živo besedo tudi vsa svoja opazovanja o običajih, ki jih je doživel na svojem dolgem potu. Čudno se je zdelo vsem poslušalcem zlasti dejstvo, da ni niti med Hrvati niti med Srbi onega organizatoričnega duha, kakršnega imamo že davno mi Slovenci. Zato je upravičena njegova želja, da bi se našli poštvovalni in seveda za organizacijo usposobljeni moški med našim učitelstvom, ki bi odšli službovat tja doli ter obenem širili med našimi brati organizatorično misel. — Končno še omenjam, da je imel dr. Mihič na svojem dolgem potovanju 54 predavanj in 84 konferenc. — Drugič je referiral v našem društvu pisatelj hr. Čerkvenik o temi »Ženska in alkoholizem«. Njegovo predavanje je bilo idealno zamišljeno in je kulminiralo v tezi, da more rešiti Slovoštvo alkoholizma in iz tega izvirajočega zla predvsem — ženska! Obe predavanji sta bili sprejeti z iskrenim priprjevanjem, obžalujemo samo, da so bile pri zadnjem navzoče le — tri ženske! Zato pa prihodnje polnoštevilno!

* **Tečaj o radio-tehnikah in njeni vedi,** ki ga prireja ljubljanski radio-klub na tukajšnji realki, je teoretično že toliko napredoval, da bo prišel predavatelj gospod prof. Leopold André v soboto dne 12. t. m. s specielno, praktično radiotehniko. Tečaj se bo vršil kakor doslej, vsako sredo in soboto od pol 7. do pol 9. zvečer. Vabimo posetnike, da se predavanih stvari sigurno udeležijo.

* **Članstvo razpuščene Orjune St. Jakob-Krakov-Trnovo** se vabi, da se v polnem številu udeležijo slovensnega parastosa za pokolnim bratom Valentinom Zlom, ki se bo vršil v nedeljo, dne 13. t. m. ob 10. dopoldne v pravoslavni kapeli na Vojvode Mišića cesti. Udeležba v civilu z znakom.

* **Klub esperantistov v Ljubljani** prične z rednim poukom esperantskega jezika danes v petek dne 11. t. m. ob 19.30 v šentjakovski šoli. Sprejemajo se še novi prijavljenci. Učnina mesečno Din 15, za diake Din 10.

* **Otroci in zabava.** Marsikdo se spodtiska nad tem, da se prireduje otroške zabave, češ razvaja, raztreša se mladina, odvaja od resnosti in učenja. Primerna otroku prirojena zabava ne škoduje, samo zblizva otroka in starše, učiteljico in učitelja; vilva novo veselje v enoličnost šolskega delavnika. Otroška zabava naj bo zmer-na v času in pripravah. Lepa naj bo, umetniško zaokrožena, uglasjena vsakere podvajanosti ali surovosti, ljubka in prirocna. Na tej podlagi se zabava Atena s svojo mladino. Od časa do časa jo zbere krog sebe, za Miklavža, v predpustu, v majniku itd. Pravkar vabi Atena na »Predpustno otroško čajanko«, ki bo na pustno nedeljo dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Priprosta, nepriljudna zabava, kakor da pride mali Marjan k sosedu na obisk s pripadno čako in leseno sabljico, ali sosedova Metka kot brhka kuharica z materinim krilom, predpasnikom in kuhališčem. Legitimacije in pojasnila vsak dan od 4. do 16. v Ortopedskem zavodu. Mladika, pritičije.

* **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavitelji policiji sledeči slučaji: 1. tatvina, 1. sum tatvine, 1. prestopke pljanosti in razgrajanja, 2. prestopka kalenja nočnega mira, 1. poškodba tuje lastnine, 1. prestopke pastega kontumaca in 2. pra-

stopka cestnega policijskega reda. Aretaci-je so bile izvršene 4 in sicer: 1. radi sum-tatvine, 1. radi razpečevanja utihotapljenega blaga, 1. radi pljanosti in spanja na cesti in 1. radi vlačugarstva.

* **Tatvine v gostilni.** Gostilničarju Al. Cerarju na Ambrozevem trgu št. 1. je pred dnevi odnesel iz gostilne doslej še nezsleden umovnič rjavo usnjato listnoco z nekaj gotovine in raznimi dokumenti. Bržkone isti tat se je splazil v gostilno že par dni popreje ter ukradel uro budilko in skatlo zetskijh cigarete.

* **Tatvina suknje.** Ivanu Erlihu iz Sp. Šiške je v sredo neznan umovnič ukradel z neke ograje na Gasliški cesti moder zimski površnik, vreden okrog 500 Din. Tatvina suknjen po kavarnah in gostilnah pa tudi ostale obleke iz privatnih stanovanj; se zadnje čase zopet nevarno množe, znak, da je na delu zopet par predrznih »suknjarjev«. Policija se je potrudila, da nevarne pučke izsledijo in v četrtek se ji je res posrečilo, da je zgrabila nekoga H. C. ki je pripadal kot član družbi tatov suknj.

* **Kaj vse je razgrajeno na poti.** V sredo ponoči so nočni razgrajaci odgrajali napisno tablico dr. Franceta Lokarja na Miklošičevi cesti št. 18, ter jo odnesli s seboj. V isti noči so odšli tudi tablo dr. Vinka Zorca na Kralja Petra trgu. Dočim je stražnik našel Zorčovo tablo na cesti še celo, je ležala dr. Lokarjeva tabla v bližini hiše razbita na kose. Policija surove nočne avanturiste zasleduje ter ima nekatere že na samu.

* **Finančna kontrola v Ljubljani** priredi v soboto dne 12. februarja 1927 v Mestnem domu svojo prvo plesno veselico. Pričetek ob 8. uri zvečer.

* **Izgubljeni.** Izgubila se je včeraj v Lattermanovem dreveredu črna, lakasta ročna torbica, v kateri je bilo nekaj denarja, izkaznica Dečjega doma, 3 robc in 1 kuverta. Najditelj naj jo odda: Rimska cesta 3-II. Bratkovič.

* **Keglicam, družbi ali klubu** je na razpolago keglične gostilne pri »Perlesu« v Prešernovi ulici in sicer ob četrkih in petkih zvečer. Ostali dnevi so zasedeni. Izborna vina in jedila vedno na razpolago.

Iz Maribora

* **Telefon Maribor-Reka.** Prejeli smo od ugledne mariborske tiskarice: Hoteli se poslužiti telefonske zveze z Reko, se nam je iz medkrajne centralne tukašnje pošte sporočilo, da telefonska zveza z Reko ne postoja. Obrnili smo se nato na merodajnega upravitelja telefonske centralne ter dobili pojasnilo, da Maribor po direktivah poštne direkcije v Ljubljani ni upravičen dajati telefonske zveze z Reko, medtem ko postojajo za Ljubljano predpisi, ki telefonske pogovore z Reko omogočajo. Svetoval nam je nato, da naj se obrnemo na kakega znanega naročnika v Ljubljani, ki bo potem naš pogovor telefoničnim putem sporočil na Reko. Glede na to, da je Maribor razvit industrijski center in da je baš industrija odvisna od pomorskih pristanišč, kolih najbližje je vendar Reka, mislimo, da je tako naziranje glede telefonskih zvez za Maribor od strani poštne direkcije nevarno.

* **Strokovni tečaj na Ljudski univerzi.** Da širi domoznastvo med premnogimi odraslimi, ki niso imeli zadostne priložnosti, da spoznajo zgodovino in zemljepis, Jugoslavije, priredi Ljudska univerza brezplačni tečaj o zgodovini in gospodarski geografiji Jugoslavije, ki bo trajal kakih 12 ur. Predaval bo g. prof. Grunaj in sicer na realki. Prvi sestanek vseh udeležencev se vrši v torek 15. t. m. ob 7. zvečer na realki. Naj nihče ne zamudi priložnosti, da se seznanijo pogloblje z zgodovino naših prednikov in z zemljepisnimi razmerami naše lepe Jugoslavije.

* **Jugoslov. Češkoslov. Liga** opozarja svoje člane in vse prijatelje češke umetnosti na Beethovnov koncert Ševčikovega kvarteta iz Prage, ki ga priredi naša marljiva Ljudska univerza dne 14. t. m. v Kazinski dvorani. Nacionalna zavest in kulturni ponos Maribora zahtevata, da bo ta koncert svetovno priznanega kvarteta do zadnjega mesta razprodan.

* **Stekline sumljiv pes v Mariboru.** Mestni fizikat je doznal, da se je v torek dne 8. t. m. pojavil v Mariboru stekline sumljiv pes, ki je napadel in poškodoval 5 oseb. Od teh oseb so se zglašile do danes 9 t. m. na mestnem fizikatu 3 osebe. Po izjavi teh oseb je bil pes srednje velik, kratkodiak, bele barve s svetlorjavimi lisami. Vse osebe, ki so bile zadnje dni v Mariboru ugriznjene od kakega psa, se pozivajo, da se nemudoma zglašijo na mestnem fizikatu, ker sicer ni izključeno, da podležijo steklini. Predno je psa pregledal uradni živnozdravnik v svrhu ugotovitve stekline, se ga je moralo radno varnosti za druge osebe ustrediti na dan, ko je ugriznil zgoraj omenjenih pet oseb. Lastnika psa se do danes ni moglo dobiti.

* **Klub jugoslovanskih dobrovoljcev v Mariboru** poziva svoje člane 13. februarja ob pol 10. dopoldne v restavracijo Narodnega doma na redni občni zbor. — Odbor.

Iz življenja in sveta

Edisonova osemdesetletnica

Danes proslavlja Thomas Alva Edison osemdesetletnico.

Njegovo življenje je kakor pravljica. Začel je kot kolporter, nadaljeval kot telegrafist in mehanik — danes je tvorilničar in milijonar. Med prvo in poslednjo etapo pa leži dolga doba neumornega dela in borbe za osrečanje človeštva.

Število njegovih iznajdb? Kdo bi jih mogel navesti! Preko tisoč jih je registriranih v ameriških patentnih uradih. Električna žarnica, fonograf, telefon, kinematograf — z vsemi temi pojmi, ki so bili še prejšnji generaciji besede brez zvoka, je neločljivo zvezano ime genialnega Američana. In koliko je še drugih iznajdb, ki se nam danes zde vsakdanje in skoro neločljivo spojene z življenjem — ki jih je duševni oče veliki Edison!

Malo je ljudi na zemlji, ki jim je narava podelila toliko vsestranskih umstvenih darov kakor današnjemu jubilarju. Še manjše je število onih, ki so svoj genij razvili do slednjega utripa zgolj v službi človeštva.

Danes se svet klanja velikemu Edisonu.

Spomnimo se ga i mi!

Vojški spomini nadvojvode Jožefa

Madžarska Akademija znanosti je pred kratkim založila ter izdala knjigo nadvojvode Josipa, kjer opisuje vojskovodja svoje vojaške spomine iz let 1914-15. Nadvojvoda je bil najprej divizionar, pozneje poveljnik armadnega zbora in armade. Njegovi spomini so izšli v obliki dnevnika, ki govori neprestano o slabem vojskovodstvu in o vojnih grozotah.

Nadvojvoda piše: V začetku so bile vse sile osredotočene na Srbijo. Na Rusijo ni nihče mislil in ruska fronta se je zanemarila. Viljem je bil radi tega zelo jezen ter je poslal Francu Jožefu brzojavko, v kateri se je grazil nad avstrijskim vojaškim vodstvom, češ da je posvetilo glavno pozornost Srbiji, ki je igrala v svetovnem koncertu vloga docela podrejenega značaja.

Vojskovanje v Srbiji je bilo zelo težavno radi komitafev. Nadvojvoda Josip je sam prišel nekoč v tako zagato, da bi bil kmalu poginil od njihovega orožja. Rešili so ga šele v poslednjem trenutku.

Vodstvo vojske je bilo strašno. Pri Sabcu sploh ni bilo enotnega poveljnika in armadno vodstvo je prošlo vrhovno vodstvo vojske, naj se ta zadeva vendar že uredi. Prišlo je povelje, da se mora kavalerijski general Tersztyanski podrediti ukazom pete armade. Istosčasno pa je prišlo povelje, da je Tersztyanski podrejen edinoletni Potioreku v Sarajevu. Potiorek je prepovedal, da bi peti zbor zapovedoval kavalerijskemu generalu, ki na koncu ni vedel, komu je podrejen in komu naj se pokorava. Nadvojvoda je radi tega vprašal Potioreka, če mu je do tega, da se Sabac obdrži. Čez nekaj ur je Potiorek odgovoril, da je to važno, ker situacija zahteva prehod čez Savo. A peta armada je že v tem času zapuščala svoje postojanke in se šelila čez Drino.

Velik del svojih spominov posveča

nadvojvoda Josip baš Tersztyanskemu, kateremu je bil dolgo podrejen s svojo divizijo. Ta general je bil po zadržanju pripovedovalca surov, brutalen človek, ki ni poznal usmiljenja. Pes mu je bil več vreden kot človek. Na šabčkih ulicah so ležala razmesarjena in zmrcvarjena trupla vojakov. Ljudje so umirali. Tersztyanski ni imel niti besedice tolažbe za umirajoče, če pa je srečal ranjenega psa, se je sklonil k njemu, ga pogladil in glasno pomiloval njegovo usodo. Bil pa je vedno pripravljen na preliivanje krvi.

Nekega dne — pripoveduje nadvojvoda Josip — je prihrumel po avtomobilu. Vozilo se naenkrat ustavilo in iz njega izstopi — Tersztyanski. Je besen, ves se je tresel od jeze. Napadel me je kar pred vojakom 69. pešpolka ter mi očital, da še nisem dovršil napada, za katerega mi je dal povelje. Razgrel se je tako, da je hotel kar s svojim avtomobilom nad sovražnika. Jaz sem počakal, da se je moč ohladil, in sem mu nato povedal, da so bili vojaki potrebni odmora in da sem jih moral nasiti, preden sem jih poslal na napad. A ko je slišal, da vojaki že 24 ur niso pokusili ničesar, se je še bolj razsrdil. Kričal je name in me preklinjal ter naposled zlezel v avtomobil. Oddrhal je, a se je kmalu vrnil — pijan. Ko sva se na to srečala v Sabcu, je kričal: »Kje pa je konjica? Kaj dela? Marš! Vsa kavalarija naprej, pa če vsi poginejo!«

In tako alje. Tersztyanski je mirne duše gledal, kako so bolniki v bolnicah in na bojišču umirali za kolero. Nekoč je prišel na ogled. S pacijenti ni imel prav nič sočutja. Rekel je: »Nu, v štirinajstih dneh bodo zopet na nogah. To je le trenutna izčrpanost.« In ko mu je nadvojvoda pokazal na veliko grobišče kolernih mrličev, ni hotel priznati, da so ljudje res bolni. Pač pa je nadvojvodi zabrusil: »Izčrpani so. Ste razumeli? In v dveh tednih morajo ozdraveti!«

Takih prizorov popisuje nadvojvoda Josip celo vrsto. Morda je v njih nekoliko preveč mržnje proti tekmeču, ki ni bil tako modre krvi kakor nadvojvoda Josip, a kdor se je udeležil svetovne vojne, ve, da so se take stvari dogajale povsod in da so bili domala vsi vojskovodje krivoloži.

Kirurgija v službi lepote

Pariška kirurginja dr. Suzana Noel je predavala ondan v dunajskem ženskem klubu o uspehih, ki jih zaznamuje takozvana »lepota kirurgija«, znanost, ki se je razvila šele v zadnjem času v Parizu. Lepotna kirurgija skuša odstraniti razne lepote napake, ki jih je dala človeku sama priroda ali ki si jih je pridobil zbog bolezni in drugih nepravilnosti, pa tudi kot posledico staranja in izčrpanosti.

Dr. Noel je razlagala, da je ravnatelj nekega pariškega hotela pretila nevarnost, da bo odpuščen, ker se je v zadnjem času preveč in prezgodaj postal. Ravnatelj je prišel k nji v ambulatorij in se podvrgel operaciji, ki je izborna uspeša. Dobil je »nov obraz« brez gub in drugih starostnih znakov ter se je vrnil z novim veseljem v svoj poklic.

Prat tako so prihajale po pomoč igralke, vzgojiteljice in druge dame, ki ne smejo prezgodaj pokazati starostnih znamenj, ker svet zahteva od njih, da naj bodo lepe in priključive. Enako žene mlajših mož, ki silno trpe, ko vidijo, da ima mož mladostnejši obraz. Predavateljica je pokazala s sliko in besedo, kako se se izvršile operacije in kakšen lep uspeh so imele. Operativno so se odstranile gube na čelu, takozvana »viseča lica«, zmanjšale so se očnice in stanjšale predebele ustnice, slednje z operacijo v notranjem delu ustnic, pri čemer se je uporabljala lokalna anestetika. Zelo važna je odstranitev opeklin, ki ostanejo na koži in tetoviranih znamenj, ki si jih je marsikdo naredil zgolj iz mladostne razposajenosti in lahkomiselnosti. V vseh takih primerih se je pre-

sajala koža, kar je razmeroma lahka operacija.

Dr. Noel je osnovala v Parizu posebno lepoto kliniko za uboge. Na tej kliniki se zastoni odstranijo take napake, ki ovirajo pri poklicu, zlasti na ženskih obrazih, ki morajo biti zmerom »mladi in lepi.«

Iz nemškega parlamenta

Graf Westarp (zgoraj), ki je v Reichstagu izjavil, da nemški nacionalisti v notranji politiki ne pustijo niti za las od svojih principov. — Herman Müller, zastopnik socialistov.

Vojna na Kitajskem

Čarngsolin, poveljnik severnih kitajskih armad (po najnovejši fotografiji).

Najnovejša pariška moda

Najnovejšo pariško modo predstavljajo »zemljepisne obleke«. Pobudo za to modo je dal modni risar Becker Fils, ki je sestavil v ta namen karte iz raznih dob francoske zgodovine ter jih prikrojil za razne prilike dnevnih in večernih mode.

Pariški modni diktator André de Fouquers pa je izjavil na vprašanje, kakšni lasje so moderni, tole:

»Bil sem smrten sovražnik kratkih las. Čas pa me je prepričal, da nisem

Madame si ne želi dece

DANES!

Predstave točno ob:
4., pol 8.,
pol 8. in 9. uri.

DANES!

Maria Corda

Harry Liedtke

Izvrstna salonska veseliga polna šale in smeha od začetka do konca. — Bogata oprema. — Razkošne toalete. — Sijajna režija. — Izvanredna igra. — Najboljši dosedanj HARRY LIEDTKE-film. — Pri vseh predstavah originalni pouk v pravilnem charlestonu! — Hitite, da ne zamudite. — Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

Elitni Kino Matica, najuglednejši kino v Ljubljani. Tel. 124

imel prav. Sedaj sem se z modo kratkih las popolnoma sprijaznil, ker vidim, da so ena izmed glavnih zahtev moderne linije. Moderna žena bo tudi za naprej ostala pri kratkostriznih laseh, samo pri večernih toaletah bo tuintam uporabljala lasuljo. Kratki lasje se bodo držali še leta in leta in bodo postali nemoderni samo pri obilnejših postavah, kjer mogoče včasih ne tvorijo popolne harmonične celote z močnimi pleči in tiličkom.

Iznajdba sredstva za pospeševanje moškega spola

V 50. številki lista »Deutsche Mediz. Wochenschrift« čitamo o zanimivih izsledkih učenjaka dr. Lenza, ki se že dolgo ukvarja s problemi dedičnosti. Pri svojem znanstvenem raziskovanju je zadel na zelo praktično vprašanje, ki bi utegnilo vzbuditi živo pozornost marsikaterega našega čitatelja, ki ima namen, da obogati svoj rod z novimi potomci.

Dr. Lenz je namreč dognal način, kako se pri spočetju odloči moški spol bodočega otroka. Po njegovem mnenju je verjetnost, da bo otrok deček, tem večja, čim večje so ovire, ki otežujejo oploditev. V normalnem stanju se nudijo obema spoloma enaki izgledi: ali bo prodiral moški ali pa ženski spol. Kakor hitro pa se stavi oploditvi ovire, zaostajajo slabše semenske vlakence, ki tvorijo ženski spol, podobno kakor pri jahalni tekmi preko ovir zaostajajo slabši tekmovalci. V tem primeru pridejo preje na cilj močnejša semena, ki dajejo moški spol. Če se hočeta oče in mati z večjo verjetnostjo nadejati, da se bo rodil deček, morata ustvariti umetne ovire. Kake so te ovire, tega nam omenjeni zdravniški list ne pove; lahko pa se izve pri zdravnikih, ki poznajo Lenzeve izsledke.

Pravijo, da utegne ta iznajdba, če se bo obnesla tudi v praksi, zelo blagodejno vplivati na rodbinsko življenje. Vsekakor v bodoče ne bo mogla škodljiva previdnega očeta osrečiti s šesto hčerko, če je že srecen oče petih hčera.

Bibliofilska zvijača

Bilo je l. 1868., kmalu potem ko je nesrečna mehiška cesarica Charlotta zapadla blaznosti, ki je ni ostavila do njene smrti. Cesarica je bila prva leta še toliko pri sebi, da je lahko čitala ter igrala na klavir. Takrat se je njena okolica še zavzemala zanjo in je skrbelo tudi za to, da ne pride pred njene oči nobena vest, ki bi utegnila pogrezniti njen že itak razdejani um v še globljo temo. Ta zvijača je posegla tudi v zgodovino znanega koledarja v Gohi.

Leta 1868. je namreč izšel ta koledar v nekaterih izvodih, ki ne beležijo smrti cesarice Maksimilijana. Čeprav je bila Charlotta tačas že vdova, vendar ji je koledar prinesel s to bridko resnico in jo je še vedno nazival ženo mehiškega cesarja. Seveda pa to ni veljalo za vse bralce. Z lažnimi podatki je izšlo samo 5 izvodov tega koledarja, ki tvorijo danes bibliofilske redke in se nahajajo v rokah belgijske aristokracije. A kakor se je pozneje videlo, tudi ta prevara ni mogla več rešiti bolnega uma vladarice.

× Nova hipoteza. Laški fizik profesor Vicentini je odkril, da solnce ne izžareva toplih žarkov. Če bi bilo solnce žareča masa, pravi učenjak, ki se moralo izprati že v tisoč letih. Svetlobo in toploto, ki dajeta našemu planetu življenje, povzročajo mrzli električni žarki, ki jih solnce izžareva. Njivo svetlobo in toploto izvirata zgolj od odpora, ki ga izvaja na solne žarke naša atmosfera.

× Smrtina nesreča pri ribarjenju s trnkom. Blizu San Sebastiana je lovil neki ribiš ribe na trnek. Močan tok je zanesel trnek, ki je bil občen na dolgi veržici, v bližino električnega voda. Ribiš se je ne nadomoma stresel in padel mrtev na tla. Moža so našli pozneje ljudje ležečega na zemlji s trnkom v roki, ki je bila do ramena zgozlenca.

× Tihotapstvo kokaina iz Curiha v Ameriko. Carinski urad v Genovi je te dni zaplenil 6 zabojev, ki so tehtali 500 kg. Kot vsebina zabojev je bil naznačen električni material, namenjen za New York. Carinski organi so bili vendar toliko previdni, da niso naložili zabojev na ladjo ne da bi jih prej odprli. Ko so to storili, so odkrili v zabojih kokain, ki ga je hotel la iztihatipati v Ameriko švicarski hrovdla Maister. Milanska podružnica trdve je bila radi tega poskušena tihotapstva obsojena na vdrdugi milijon lir globe.

Pozor! Oglejte si naslednje cene: Pozor!

Moško češko sukno Din 70, 100, 150
Moški koverkot kamgarni Din 130, 160, 180
Moški volneni lodni Din 100, 150, 180
Moško angleško blago Din 220, 360, 420

Ženski volneni popleni Din 60, 80, 120
Žensko blago za kostume Din 70, 90, 180
Ženski ereneni ripe Din 80, 160, 220
Žensko blago za plašče Din 150, 180, 220

Creppe de Chine Din 85, 125
Teška svila Din 135, 150
Pougis svila Din 68, 85
Svila za podlogo Din 65, 90

Manufaktorna trgovina JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana, Stari trg 21.

Gustav Meyrink:

Opal

Opal, ki ga je miss Huntova imela na prstu, je vzbujal občudovanje vseh. »Podedovala sem ga po očetu, ki je dolgo služil v Bengaliji, prej pa je bil last nekega bramana«, je rekla in s konci prstov pogladila veliki bleščeči kamen. »Tak ogenj je videti samo pri indijskih draguljih. — Ne vem, ali je to na brušenju ali na osvetljavi, toda mnogokrat se mi zdi, da je ta blešček nekam gibljiv, nemiren kakor živo oko.«

»Kakor živo oko,« je zamisljeno ponovil Mr. Hargrave Jennings.

»Ali se vam zdi čuden, Mr. Jennings?«

Govorili so o koncertih, plesih in gledališču — o vsem mogočem, toda vedno iznova se je pogovor vračal k indijskim opalom.

»Jaz bi vam lahko nekaj povedal o teh takih zlatih kamnih,« je slednjič rekel Mr. Jennings. »toda bojim se, da ne bi s tem za vselej pokvaril Miss Huntovi veselje, ki ga ima s svojim draguljem. Sicer pa, če malce potrpite, poiščem tisti rokopiš med svojimi papirji.«

Družba je bila silno napeta.

»Poslušajte torej, prosim, kar vam tu preberem. Je del popotnih zapiskov mojega brata — sklenila sva takrat, da ne priobčiva ničesar, kar sva skupaj doživela.«

Tedaj: pri Mahavalipurju prodira džungla v ozkem pasu tik do morja. Vodne ceste, podobne prekopom, ki jih je zgradila vlada, preprežajo vso pokrajino od Madrasa pa skoro do Trinopolisa, vendar je notranjščina neraziskana in podobna puščavi, neprodorna, leglo mrzlice.

Naša odprava je baš dospela in temopoliti tamulski služabniki so razkladali s čolnovi množico številne šatore, zaboje in kovčge, ki naj bi jih domačini skozi gosta rževa polja, iz katerih so se le kod pa kod, kakor otoki sredi valujočega svetlo zelenega jezera, dvigale skupine Palmirskih palm, prenesli v skalno mesto Mahavalipur.

Polkovnik Sturt, moj brat Hargrave in jaz smo se takoli nastanili v enem malih svetlišč, ki so izklesani iz žive skale in ki predstavljajo prava čudesa starodavidskega stavbarstva. Plodovi brezprimernega truda pobožnih Indov, so ta svetlišča mnogo sto let prisluščevala himnam oduševljenih učencev »velikega Odršenika«, zdaj pa služijo bramanskemu čiščenju boga Shive, prav tako kakor tudi sedmorica svetih

pagod z visokimi stebrišči, izsekanimi iz skalnega grebena.

Iz ravnine so se dvigale motne megle, plavale nad rževimi polji in nad travniki in razkrajale z mavrično sorparico obrise grbastih volov, vpreženih v surovo zbite indijske dvokolnice, ki so se vračale domov. Mešanica luči in tajinstvenega mraku, ki težko lega na čutila in ki uspava dušo kakor čarobni vonj jazmina in cvetov španskega bezga.

V soteski pred dostopom do skalovja so taborili naši maharatski sepoji v svojih divjih, slikovitih oblačilih in rdečih in višnjevih turbanih, in kot buče slavospev morja. Vseuničevalcu Shivi, je kipenje valov bobnelo in odmevalo po odprtih podzemeljskih hodnikih pagod, ki so posamič stale vzdolž obrežja.

Glasneje in srditje je kipel šum valov gori do nas, ko je dan utonil za griči in je zavel nočni veter skozi stare hrame.

Služabniki so nam prinesli v svetlišče plamenice in so odšli k svojim rojakom v vas. Posvetili smo v vse vdolbine in kotičke. Mnogi temni hodniki so se vlekli po skalnih stenah in fantastični kipi bogov v plešoščih položajih, z rokami iztegnjenimi predse in s skrivnostno sklenjenimi prsti, so s svo-

jo senco zakrivali vhode, podobni svečanim vratarjem.

Kako redki so ljudje, ki vedo, da vse te prečudne podobe, njihova razmestitev in medsebojni položaji, število in višina stebrov in lingamov, naznačujejo tajnosti nečuvne globine, o katerih se nam zapadnjakom komaj sanja.

Hargrave nam je na nekem podstavku pokazal okrasek, palico s štiri in dvajsetimi vozli, od katere so na levo in na desno visele vrvice, ki so se spodaj razcepile: simbol, ki predstavlja človeško hrbtnjačo in poleg nje v vrstah razlago ekstaz in nadčutnih stanj, ki jih doživijo yogi, indski asketi, na svoji poti do čudodelnih moči, ako osredotoči misel in čuvstvo na tisti odsek hrbtnjače.

»To tukaj Pingala, veliki solnični svetlek,« je pritrjevalno lomil Akhil Rao, naš tolmač.

Tedaj me je polkovnik Sturt prijel za lakot: »Tih — ne čujete ničesar?«

Napeto smo poslušali proti hodniku, ki se je, skrit za orjaškim kipom boginje Kale Bhairab, izgubljal v temo. Plamenice so prasketale — sicer grobna tišina.

Prežela tišina, ki ježila človeku lase, ko duša trepeče in čuti, da se kakor blisk ali kakor eksplozija poraja nekaj

skrivnostno groznega v življenju — in ko se mora iz kotov in vdolbin zdaj-zdaj neodvratno pojaviti vrsta smrtonosnih stvari iz teme Nepoznanega.

V takih sekundah se davi iz ritmičnega utripanja srca ječeča groza — slična besedam, kakršna je gržojoče, grozovito blebetanje gluhozemnih: uggr-uggr-gr-uggr-gr.

Zaman smo vlekli na ušesa — nobenega šuma več.

»Zavnelo je kot krik, globoko pod zemljo,« je šepnil polkovnik.

Zazdelo se mi je, kakor da se kamena soha Kale Bhairab, demona kolere, premika: v trepetajoči svetlobi plamenice se je zamajala vsa šestorica rok pošasti in črno in belo poslikane oči so vzplamenele kot pogled blazneža.

»Pojdimo pod milo nebo, k vratom svetlišča,« je predlagal Hargrave, »to je ostuden kraj.«

Skalno mesto je ležalo v zeleni svetlobi kakor okamenela zakleev.

V širokih pramenih se je bleščala po morju mesečina, podobna gorostasnemu, razbeljenemu meču. Čigar konica se je izgubljala v daljci.

Na ploščadi smo legli k počitku — bilo je brezvetrje in po vdolbinah je ležala mehka sipa.

Toda pravi spanec je ni hotel priti.

Naši onstran granic

Naš jezik še iz cerkve

Prisostavljeni naklepi za popolno zadušitev javne rabe našega jezika.

V Istri, 8. februarja. Kakor je vaš list javil že pred daljšim časom, se je 3. novembra lanskega leta vršila v Puli seja fašističnih tajnikov, kateri je prisostvoval tudi prefekt pulske provincije, ki je dal tajnikom tedaj neka prav posebna navodila glede delovanja fašistov med našim narodom. Izjavil je namreč, da ima on kot predstavitelj vlade vezane roke, da se mora ravnati strogo po zakonu, ali zato naj pa fašisti store svojo dolžnost, za kar jim daje polno svobodo. Odtlej so se zopet pričela preganjanja naših ljudi in vsa mogoča nasilja. Zlasti so se vrgli fašisti na gospodarska društva, posojilnice in njihove voditelje, a prav posebej pa na vse maloštevilne narodne duhovnike, ki se niso pokorili njihovim zahtevam, da odpravijo popolnoma naš jezik iz cerkve, in običajno tudi sodelujejo v vodstvu gospodarskih društev.

Kar se tiče duhovščine, se je raznesel glas, da je poreški škof Pederzoli izdal nalog, da se v cerkvi ne sme več uporabljati naš jezik.

V tržaški škofiji je bilo v tem pogledu vsaj do sedaj nekoliko boljše, ker je škof Fogar, seveda iz cerkvenoverskih ozirov, stal na stališču, da morajo ostati pravice našega jezika v cerkvi nedotaknjene. Ali kakor se zdi, prihaja sedaj čas, ko se bo tudi tržaški škof začel polagoma vdajati fašističnim zahtevam, da se tudi v tržaški škofiji vrže naš jezik iz cerkve. Duhovščina tržaške škofije se je namreč razdelila v dva tabora: v enem je ona, ki stoji na stališču, naj se ohrani dosedanje stanje, naj se naš jezik še dalje uporablja v cerkvi toliko, kolikor je od cerkve dovoljeno in kolikor je to koristno v verskem pogledu. V ta tabor so prešli zlasti tisti, ki imajo na grbi kak greh, ki ga hočejo pokriti s fašističnim znakom. V tem taboru ima glavno besedo neki Vidali, katerega je škof Fogar zaradi raznih prestopkov suspendiral ex-divina, ki pa se je proti temu škofuvalnemu ukrepu pritožil na Rim. Ker ima Vidali mogočno zaščitnico v fašizmu, je ob sedanjih dobrih odnosih med palačo Chigi in Vatikanom popolnoma lahko mogoče, da zmagata proti vsakemu škofu, kar bi le temu močno omajalo položaj. Sicer je resnica, da škofa Fogarja, ki se udeležuje vseh večjih fašističnih prireditvev in je bil vedno dober Italijan, nikakor ne more zadeti očitke, da bi bil kdaj dajal kak povlastice duhovščini naše narodnosti in našemu jeziku, ali bil je vsaj toliko pravičen, da je priznaval, da ne gre metati našega jezika iz cerkve iz političnih nacijsko-naravnih razlogov, ker je njegova raba po vsebini in koristna v verskem pogledu. Kar bo od sedaj, če zmagata fašistična struja v Rimu in zlasti še, ko je v sosednji poreški škofiji cerkev že skoraj popolnoma pofašistena in naš jezik ob odobrovalnem molku škofa Paderzolja že skoraj vsepovsod vržen iz nje, si ni težko misliti. Da bi fašističniski Vatikan v tem pogledu delal kakšne ovire, se more pač smatrati za popolnoma izključeno, ko je italijanskemu nacionalistu papežu Rattiju (fašistični listi ne pišejo več: papež Benedikt XI, temveč ga imenujejo po njegovem priimku, brez papeškega imena) vendar predvsem za to, da ostanejo ali -ostanejo naši ljudje dobri katoličani in dobri Italijani, ne pa da si ohranijo svojo narodnost in svoj jezik, kar je oboje menda edino le ovira, ne dobremu katoličanstvu, pač pa dobremu italijanstvu. Kar se pa tiče fašizma, pa bo gotovo storil vse, da čim prej doseže svoj namen.

Tako se je v nedeljo popoldne vršila v Puli prva seja novega direktorija fašistične zveze za Istru pod predsedstvom provincialnega tajnika posl. Mracha, ki je si oer imel smola, da mu je uradnik pulske prefektore, dr. Bruno Bravinovich, nekaj časa pred sejo v nekem javnem lokalu prisolil temeljito zaustavo, katero mu je potem direktorij izpral s lica s tem, da je dr. Bravinovich izključil iz stranke, pa je vendar s vso resnostjo in odločnostjo predsedoval seji. Na tej seji je posl. Mrach v razsežnem poročilu začrtal nove naloge fašistične stranke v Istri in poudarjal, da bo istrski fašizem na podlagi novih statutov sčasom mogel v celoti izvršiti svoj program, politični in gospodarski.

Ko se je rešilo še več drugih vprašanj, tičočih se notranje organizacije, je končno odvetnik De Petris, vodja kopskega fašizma, član direktorija ter kot tak zaupnik za kopski in buzetaki okraj, eden najhujših, najzagrejenjših sovražnikov našega naroda, v daljšem govoru opozarjal direktorij na »težki, z vsakim dnevom se še poostrejoči položaj v kmetijskih predelih severne in srednje Istre, ker se sistematično zopet pojavljajo protifašistične in protitalijanske spletke s strani posameznih slovenskih duhovnikov.« Po živahni razpravi, katere so se udeležili vsi člani direktorija, se je sklenilo, da se to vprašanje, temeljito obravljeno, predloži v Rimu in zahteva od vlade, da zavzame trdno in odločno stališče v tem pogledu.

Na ta način se je torej načelo vprašanje naše duhovščine tudi za tržaško škofijo, ker severna in srednja Istra spadata pod to škofijo, kjer, kakor zgoraj povedano, doslej še ni bilo odločnega fašističnega pritiska v tem pogledu, in seveda tudi vprašanje rabe našega jezika v cerkvi. Pričakovati je potemtakem, da bo v kratkem dobila vsa naša duhovščina v severni in srednji Istri okrožnico provincialne fašistične zveze, ki bo zahtevala, da brez odloga preneha raba našega jezika v cerkvi, zlasti pa pook šolskih otrok v verouku na našem jeziku, ki se je doslej mogel vsaj v cerkvi vršiti nemoteno, če je bil predpovedan v šoli. In gorje tistemu, ki bi se ne pokoril!

Tako torej ni daleč trenutek, ko se bo pokazalo, koliko praviljnih in višje-pastirskih odločnosti v obrambi v varstvo mu izročeni ovirje tiči v tržaškem škofu dr. Fogarju, ali bo imel toliko poguma, da se bo krepko zoperstavil fašističnim zahtevam, ali pa se bo vdal, posnemajoč zgled svojega starejšega druga, poreškega Pederzolja, in molče pristal na to, da bodo v božjih hišah našega naroda milničniki s puško, samokresom ali bombo v roki ukazovali duhovniku, sinu našega naroda, da propoveduje in molči našemu narodu — italijanskim!

Vse v večjo čast božjo, Italije in fašizma!

Bombni atentat na kvesturo v Puli

V noči od 31. julija na 1. avgusta 1926 so fašistični milničniki izvršili bombni atentat na kvesturo v Puli. Valed pritiska oblasti in fašistov je ta dogodek ostal tedaj v javnosti neopažen. V Puli je seveda vse vedelo za atentat, a glasno govoriti o njem se ni nihče upal. Vse o dogodku so se pač hitro raznesle po vsem Primorju, ali podrobnosti, zlasti pa vzroki, ki so dovedli milničnike do tega dejanja, pa vendar ni bilo mogoče izvedeti. Na razpravi pred tržaškim vojaškim sodiščem pa se je seveda razkrilo vse ozadje.

Obtožencev je bilo devet: Fran Marinello iz Pule, Henrik Vidmar iz Pazina, Ernest Stefanini iz Splita, Patricij Simonetti iz Trsta, Peter Marini iz Pule, Anton Casalini iz južne Italije, Feliks Cosich (Kosich) iz Salejana (Istra), Demeter Popović iz Peroja (pravoslavna vas v Puli) in Aligi Wiedenboller iz Pule, vsi milničniki 60. fašistovske milničje legije (istrske), katere poveljništvo se nahaja v Puli.

Obtožnica je izvajala, da je ob 2.20 v noči od 31. julija na 1. avgusta 1926 korporal fašistične milice Marinello, dočim je milničnik Vidmar stal na straži v bližini kvesture v Puli, vrget proti stražnici na kvesturi petardo, ki je eksplodirala s močnim pokom in ogrozila življenje vseh tistih, ki so se nahajali v stražnici. Ranjen sicer ni bil nihče. V stražnici so bili karabinjerji. Pred atentatom pa so obtoženci napisali po zidovih poštnega poslopja in hiše, v kateri se nahajajo pokrajinski uradi, razne žalive za kralja, Mussolinija in fašistični režim.

Obtožencev Marinello je pripovedoval na razpravi, da se je tedaj razmesla po Puli govorica, da bodo milničniki odpušteni, in sicer po predlogu kvestorja (policijskega ravnatelja). Če bi se uresničila ta vest, bi bilo toliko in toliko družin vrženih v največjo bedo, ker razum plače, ki jo dobivajo kot milničniki, v Puli sploh ni mogoče dobiti drugega zasluga. Šlo je torej za to, da izgube

koščene verižice bengalskih oboževalcev boginje Dhurge.

Bil je ravno sredi nekakega zakliranja, ilitel je in ječal ter na način, kakor to delajo pješči derviši, z blazno hitrostjo metati glavo zdaj na desno in levo, zdaj spet v tihino, da so se mu beli zobje bleščali v luči.

Dvoje človeških teles z odrezanimi glavama je ležalo ob njegovih nogah in prav kmalu smo po obleki spoznali mrtvi trupli dvojice naših sepyov. To je moral biti njih smrti krič, ki je tako strahovito jeknil gori do nas. Polkovnik Sturt in tolmač sta planila na fakirja, toda ta jih je še tisti mah zagnal ob steno.

Moč, ki se je skrivala v tej izsušeni asketski postavi, se nam je zdela nepojmljiva in preden smo utegnili priskočiti, je begunec že izginil v vhodu v votlino.

Za žrtvnikom smo našli glavi obeh Mahratov.

Mr. Margrave Jennings je zložen rokopi:

»Tu manjka list, sam vam povem to zgodbo do konca:

Izraz v obrazih mrtvecev je bil nepopisljiv. Še danes mi zastane srce, če si pokličem v spomin grozo, ki je takrat obšla nas vse. Strahu tega skoro ni mogoče imenovati, kar se je odražalo v črtah umorjencev — bilo je kakor spačen, blazen smeh. — Ustnice, nosnice visoko privržane, — usta široko razprta in oči, — oči, — bilo je

ti reveži še zadnje skrajno kruha in dobesedno poginje od lakote s svojimi družinami vred. To je milničnik silno razdražilo, pa so šli, v prvi vrsti Vidmar, in so napisali po zidovih one žaljivke in poovke na naslov kralja, Mussolinija in fašističnega režima, ki jih je po njihovem mnenju hotel spraviti ob kruh. Ko so popisali zdova, so šli v vojašnico, kjer si je Marinello prisvojil bombo. Vidmar mu je potem pokazal, kje je na kvesturi stražnica. Ter pazil, da bi se ne bil približal kak nepoklicanec. V tem je Marinello vrget bombo proti stražnici.

Priča poslanec Mrach je bil dne 31. julija pri kvestorju. Razgovor je trajal par ur in je imel namen, da bi se kvestor dal prepovesti in bi še obdržal milničnike v službi javne varnosti. Po izpovedbi poslanca Mracha je atentat s petardo imel svrha, da bi bila varnostna oblast, kvestura, prišla do prepričanja, da so se zopet opogumili takomenovani osubverzivalci, prevratni elementi, jugoslovanski trebetisti in komunisti, da so oni izvršili atentat in da je treba kar najostrejšega nastopa proti njim. Za to pa je varnostni oblasti seveda treba velikega aparata, in ker je karabinjerjev premalo, bi se morala uporabljati milica. Na ta način bi bila kvestura prisiljena, da še nadalje obdrži v službi milničnike. Istega mnenja je bil tudi kot priča zaslišan prvi pobornik legijske poveljnika, centurion Petronio.

Na ta način se je torej pripravil bombni atentat, ki bi ga bili hoteli napraviti popolnoma nedolžnemu slovenskemu prebivalstvu in delavstvu, proti kateremu naj bi se bila potem pričela fašistovska gonja, da bi tako imeli svoj kruh fašistovski postopki in pretepači.

Fašistične milice konzul Morgantini, poveljnik legije, je trdil na razpravi, da je kvestor prekorajil svojo uradno oblast, ko je tekem preiskave o bombnem atentatu polprezvo zaslišavanja dal zapreti celo vrsto milničnikov, kar je med milničniki povzročilo silno ogorčenje in se je bilo mahvaliti edino posredovanje prefekta, ki je doseglo, da je bila večina aretirancev izpuščenih iz zapor, da ni prišlo do česa hujšega.

Na razpravi je izgledalo, kakor da je glavni in edini krivec kvestor, policijski ravnatelj, ki se je kot rešen in vester uradnik na tako odgovornem mestu hotel iznebiti sumljivih elementov, ki so satekajo v fašistovsko milico, in da so obtoženci nedolžni, od kvestorja preganjana jagnjeta, ki naj bi bila kljub svojemu tolikokrat dokazanemu navdušenju za italijansko stvar vso kvestorjevo mizanje na milico, celo izgubila svoj vsakdanji kruhek. In ta kvestor je bil vendar tudi — fašist!

Razprava se je zaključila z razsodbo, s katero sta bila dva obtoženca, Marinello in Vidmar oboje v par mesecih zaporu, ki pa sta ga itak še preostala s preiskovalnim zaporom, dočim pa so bili vsi ostali obtoženci oproščeni.

Konec stare vojašnice v Trstu. Konč

to se je vendarle posredilo tržaški mestni občini rešiti vprašanje stare vojašnice na bivšem Vojašniškem trgu, ki se je po poznejšem imenovanju Oberbankov trg, sedaj se pa imenuje »Piazza Dalmacija«, torej Dalmatinški trg v znamenje, da Dalmacija še vedno ni — odročena! Mestna občina je dosegla sporazum z vojaško oblastjo, da se bo vojašnica že 20. t. m. izročila mestni občini in se v postojstvo, ki je sedaj nastanjeno v njej, preseli v ročalsko vojašnico. Takoj po izročitvi se prične podiranje poslopj, od katerih je glavno poslopje že 157 let staro in se je prvotno uporabljalo za bolnišnico in ubožnico in šele pozneje za vojašnico. Porušijo se vsa poslopja tudi ona v ulici Coronco, bivša kadetnica. Preko vsega zemljišča se potem začrtajo v smeri od Carduccijske ulice oziroma Dalmatinškega trga proti stavbi nove, še pred vojno prilete pa še vedno nedovršene justične palače tri ulice ter menda dve ali tri prečnice. Tako bo vse zemljišče, na katerem stoje vojašnica s stranskimi poslopji in vojaškim vežbališčem vred razdeljeno na stavbišča, za katera se upa, da bodo kmalu razidana. Seveda, če bo denarja, kar je pa dandanes ob splošni gospodarski krizi ki vlada v Italiji in prav posebej še v znatno hujši meri v Primorju, skoraj izključeno. Tako se bo pač zgodilo, da se bo tujcu, ki bo prilajal v Trst, zal na najlepšem kraju mesta ogromen prazen prostor, v čigar ozadiju se bo dvigala obodrana, nikdar dovršena stavba justične palače, o kateri pravijo Tržčanje, da se godi z njo kakor z zgodovino Trsta, katero je Hortis na račun mestne občine toliko časa pisal, da je postal od avstrijskega državnega poslanca italijanski senator, pa še sedaj, ko leži že zdavnaj pri Sv. Anli, ni in ne bo nikoli spisana. Kakor danes vse kaže, bo tako, kakor s Hortisovo zgodovino in justično palačo, menda tudi z zavidavo in ureditvijo stavbišča stare vojašnice in vojaškega vežbališča in bo pač treba koga drugega, da bo nadaljeval in dokončal, kar sedaj ne gre in ne gre!

strašno: predstavite si, oči — so izstopile — in v njih ni bilo več razločiti ne šarenice ne zenice in svetilke so se in lesketale z bleskom, prav s takšnim kakor tale kamen v prstanu Miss Huntove.

In ko smo jih pozneje preiskali, se je izkazalo, da so iz njih postali prvi opali.

Tudi kasnejša kemična analiza ni pokazala ničesar drugega. Kako so se punčice mogle pretvoriti v opale, bo zame vedno uganka. Visok braman, ki sem ga nekoč vprašal, je trdil, da se dogaja to pod vplivom takozvanih tatrikov, nekakšnih zarotinskih čarovnij — a dogodek se izvrši bliskovito, in sicer izhaja od možganov: toda kdo bi mogel to verjeti! Dostavil je takrat še to, da so vsi indijski opali istega izvora, in da vsakomur, ki jih nosi, prinašajo nesrečo, ker bi morali ostati samo in edino za žrtvene darove boginji Dhurgi. Uničevalki vsega organskega življenja.

Pripoveš se je globoko dojmliva poslušalcev in nihče ni spregovoril besede.

Miss Huntova se je igrala s svojim prstanom. —

»Mislite, da opali res zaradi tega prinašajo nesrečo, Mr. Jennings?« je rekla naposled. »Če verujete v to, učite prosim kamen!« —

Mr. Jennings je vzel komičast kos železa, ki je ležal na mizi kot obežilnik, in je nalahko tolkel po opalu, doler ni razpadel v školjaste, lesketajoče se drobce.

Pratermizzi

KINO IDEAL

Kulturne prireditve zopet dovoljene? Poslanec dr. Wilfan je bil pri državnem podtajniku v notranjem ministrstvu dr. Suardu, kateremu je obrazložil, kako se ustavlja delovanje slovenskih kulturnih organizacij ter s tem žali in vznemirja naše ljudstvo. O nekaterih slučajih mu je posl. dr. Wilfan podal pismena poročila.

Nadalje je poslal podtajnika, da naj bi opozoril prefekte, da naj se ne pretirava zabranjevanje slovenskih glasbenih in dramskih prireditev ter poljudnih predavanj. Dr. Wilfan je dobil vtis, da je podtajnik Suardo pripravljen dobrohotno vpoštevati predložene mu pritožbe in prošnje glede naših kulturnih organizacij. Ljudsko gledališče v Trgovskem domu v Gorici je zopet odprto. Odpravijo nam se nemudoma vse krivice, ki so padle na naša kulturna društva!

V Prvačini so se v gostilni »pri Malnarjevih« zabavali in prerekali mladi fantje. Nič nenavadnega ni, če si ob takih prilikah zmanci tudi kaj očitajo med seboj ali se malo skregajo. Stanislav Furlan in Fran Vodopivec sta se nekoliko sprla. Vsi so mislili, da je to le šala, ali okoli 10. ure zvečer sta se spoprijela in Furlan je Vodopivec zabodel nož v trebuh. Rana je nevarna. Furlana so odpeljali v gorjsko bolnico, Vodopivca pa v zapor.

V Kozini v Istri bo v nedeljo prireditve društva »Venec«. Na vsoporedu je petje in veseloigra »Navadni človek«. Sodelujejo sosedna društva.

Kino v Železni kapli. Odbor kina, ki ga tvorijo dva zastopnika gospodarske in dva socialnodemokratske stranke, je dal Slovincem za prireditvev soglasno dvorano na razpolago. Radi tega so nemškonočijonahni prenapetosti nabirali podpise proti oddaji kinoposlopja slovenski stranki za

vzprizoritev igre. V občinski seji je župan povdarjal, da velevala prevdarnost, da treba vstrležiivosti napram Slovincem že v interesu države, da se ne ustvari čustvo zapostavljanja. Ako se bo Slovincem čuvala njihova posebnost, se bodo radi priznavali za avstrijske državljane. Nemški nacijo nalcil si ustvarjajo sami sovražnike. Če se Slovincem ne dovoli dvorane v kinoposlopju, si bodo sami postavili zgradbo, saj načrt že imajo... Nemškonočijonalna nestrpnost gre čez vse meje in nikjer ne bočoga dobrega sožitja s slovenskimi domačini. Sličaj v Železni kapli pričla, da so še tu ljudje, ki vpoštevajo Slovincce in žele spoznaruma z njimi. Ako bi bila merodajni gospodri v Celovcu in na Dunaju pri arcu mir in red v koroški pokrajini, bi poskrbela, da se odstranijo hujskarije in se podpre struja, stremeca po prijateljskih odnosajih med slovenskim in nemškim ljudstvom.

Poslano

Slavno uredništvo!

Podpisani dr. Karol Podgornik, odvetnik v Gorici, kakor zastopnik g. grofa Marija Attensa, bivšega namestnika v Dalmaciji, prosim, da se v Vašem cenj. listu z ozirom na različne novice pod naslovom »Grofica Olga Attensova v Ljubljani« ali »Grofovska mondenka« in podobno, ugotovi sledeče:

Grof Marij Attens, bivši namestnik v Dalmaciji, nima sina z imenom Maksimilijan. Njegova edina živeča sinova Marij grof Attens ml. in Otmir grof Attens nista poročena. Prvi živi na Češkoslovaškem, kjer upravlja družinsko posestvo, drugi, doktor prava, se je posvetil nadaljnim študijam državnih ved. Ne eden, ne drugi ni bil v službi mornarice.

Niti kateri imenovanih sinov, niti kak drug član družine grofa Marija Attensa, bivšega namestnika v Dalmaciji, nima kateresihodbi zveze z osebo, ki se v gori omenjenih noticah predstavlja za grofico Olgo Attens.

Zahvaljujem se za priobčanje in belčim z odličnim spoštovanjem

Dr. KAROL PODGORNIK.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 10. februarja 1927.

Višina barometra 396,8 m

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlaž.	Smer vetra in brzine metri	Oč. lano 0-10	Vrsta padavine	
							ob opazovanju	v mm do 1 ure
Ljubljana	7.	773,5	-4,4	72	WSW 0,5	3		
(dvorec) ...	14.	773,7	-4,3	70	SW 0,5	3		
	21.	773,4	-6,2	68	WSW 0,5	0		
Maribor ...		776,1	-3,0	89	NE 0,5	0		
Zagreb ...		54,4	-2,0	80	NW 1,5	10		
Beograd ...	8.	773,2	-3,0	94	NW 1,5	8		
Sarajevo ...		775,3	-5,0	87	mirno	8		
Skopje ...		771,5	-1,0	7	E 0,5	10		
Dubrovnik ...		771,1	-2,0	37	E 0,5	1		
Split ...	7.	770,6	-3,0	52	NNE 3	0		
Praha ...		778	-0	-	mirno	10		

Solnce vzhaja ob 7.10, zahaja ob 17.20; luna vzhaja ob 11.23, zahaja ob 23.33.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 3,3, najnižja — 4,8 Celzija.

Povprečni barometer je danes v Ljubljani nižji za 0,1 mm kot včeraj.

Današnja vremenska napoved za petek: Jasno, nekoliko topleja.

Tržaška vremenska napoved za petek: Lahni severovzhodni vetrovi, nebo večinoma jasno, temperatura od 8 do 8 stopinj, morje skoraj popolnoma mirno.

Napisi na ploščah

prevlečeni z radio-tinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. — En primer.

Mesec se je dvigal in sonce pagod in kamnitih slonov so se na belih skalnih tleh zgrbančile v fantastične, kraščam podobne ploskve.

»Pred roparskimi najezdi mohamedanski mogulov so bili vsi ti kipi bogov, menda polni draguljev — ovratnice iz smaragdov, oči iz oniksov in opalov.« mi je nenadoma polglasno dejal polkovnik Sturt, ki ni z gotovostjo vedel, ali spim. — Nisem mu odgovoril.

Nobenega glasu razen globokega dihanja Akhila Raosa.

Tedajci pa smo vsi zaprepaščeni planili po koncu. Neznanski krič je prodrl iz hrama — trikrat je nekdo na kratko zarjul ali zagrohotal se, da je odmevalo, kakor če se raztreščita steklo in kovina.

Moj brat je pulil gorečo plamenico iz stene in vdrl s mo navzdol po hodniku v temo.

Bili smo štirje, česa bi se torej bali.

Kmalu je Hargrave zagnal plamenico v stran, zakaj rov se je iztekal v umetno sotesko, ki ni imela stropnega oboka, tako da jo je obevala jarka mesečina, in iz katere je vodila pot v neko votlino.

Odsev ognja je prodiral izza stebrov in skriti v senci smo se plazili bliže.

Plamen je plapolal z nizkega žrtvenika in v krogu, ki ga je razsvetljeval ogenj, se je opotekal fakir, od katerega so visele živopisane krpe in

Moči se vračajo.

Polagoma od dne do dne, korak za korakom okrevam. To je čas, da se pomaga v njegovem napredovanju davajoč oslabljenemu organizmu one sestavine, ki so potrebne, da se obnovi in preporodi telo po bolezni.

Rekonvalescenta je treba intenzivno hraniti ali dobro paziti, da se mu ne otežča želodec, ki je še slab, in ne prinese težke prebave.

OVOMALTINE

koncentrirana hrana, sestavljena iz glavnih hranilnih snovi: jajc, mleka, sadja in kakava služi popolnoma in v vsem dvojezitransko. Ona brani organizem v zelo veliki meri, ter mu prinaša najhranilnejše prirodne jedi. Nadalje očuva želodec vseh prebavnih nanorov ter vsebuje erment — dia-glazo, ki istočasno pospešuje prebavo in asimilacijo jedi.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18.50 Din. 250 gr 36.25 Din.
500 gr 63.25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklicujoč se na list od

Dr. A. WANDER d. d. tovarna
farmaceutskih in dijetetnih preparatov
ZAGREB, Juričeva ul. 37.

